

KÜLTÜREL YOZLAŞMAYA NEDEN OLAN BİR UNSUR OLARAK TELEVİZYON

Kamil ŞAHİN

Özet

Kültürel yozlaşma, genellikle ekonomik ve siyasi güç açısından diğer toplumlardan daha geride bulunan ve diğer toplumlar ve onların kültürleri ile çeşitli şekillerde etkileşim içerisinde bulunan toplumlarda karşımıza çıkmaktadır.

Günümüzde toplumlar arası etkileşimin önemli araçlarından biride televizyondur. Televizyon bugün her eve girmiş ve pek çok kişiyi şu veya bu şekilde etkileme potansiyeline sahip bulunmaktadır. Öyle ki televizyondaki ekonomik toplumsal ve siyasal hiç bir değeri olmayan suni bir program, yayınlandığı günün ertesinde birçok kişi tarafından konuşulur, üzerine yorumlar yapılarak tartışılır olmuştur. Böylelikle televizyondaki bazı programların insanların üzerinde ciddi etkiler meydana getirdiği söylenebilmektedir.

Televizyonun insanlar üzerindeki bu etkileri çoğu zaman sahip olunan kültürel değerlerin bozulmasına, hatta sahip olunan kültürel değerlerin çağdışı şeyler olduğuna insanların inanmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada özellikle televizyonun sahip olunan kültürel değerlerin çeşitli programlar aracılığıyla bozulmasına yol açması öncelikle kavramsal çerçevede ele alınarak sunulmuş; daha sonra da Uşak ili Bölme Beldesinde yapılan saha araştırmasının sonuçları değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Kültür, Kültürel Değişme, Kültürel Yozlaşma, Kültür Emperyalizmi, Medya, Televizyon.*

* Araştırma Görevlisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü.

Giriş

İnsan toplumlarının bütün fertlerini birbirine bağlayan, yani kişiler arasındaki uyumu sağlayan kurumlar kültür kurumlarıdır ve bu kurumların tamamı da Ziya Gökalp'in tabiriyle hars'ı yani kültürü oluşturur. Kültür bir cemiyetin sahip olduğu maddi ve manevi kıymetlerden oluşur ve toplumun içinde mevcut her türlü bilgiyi, alakaları, kıymet ölçülerini ve zihniyet ile her türlü davranış şekillerini içine alır. Bütün bunlarla beraber o toplum üyelerinin genelinde ortak olan ve onu diğer toplumlardan ayırt eden özel hayat tarzını oluşturur. Bu bağlamda kültürün; toplum bireylerinin sosyal etkileşim yoluyla nesiller boyu aktarıldığını, insanların maddi ve manevi yaşam tasarımlarını kapsadığını, içeriğiyle gerek topluma gerekse bireye kimlik kazandırarak diğer toplumlardan farklılaştırdığını, toplumdaki değerlerin, normların ve sosyal kontrol unsurlarının belirlediği iç içe geçmiş sistemler bütünü olduğunu görmekteyiz. Toplum üyeleri arasındaki dayanışma kültür ortaklığına bağlıdır. Bu nedenle de kültürün toplumun ve toplumsal düzenin bekası için korunması gerekmektedir. Kültürel değişme hemen hemen her toplumda çeşitli şekillerde insanların, toplumların etkileşmesi sonucu meydana gelmektedir. Fakat kültürel değişimin iki yönünü ele almak gerekir. Bunlardan birincisi kültürel gelişmedir ki bu toplumsal yapı için faydalı bir süreç olmakla birlikte diğeri kültürel yozlaşmadır ki buda toplumsal yapıyı olumsuz yönde etkilemekte, toplumu bir çöküşe götürmektedir.

Kültürel değerlerin yozlaşmaya uğraması sahip olunan dilin, dinin, ahlaki değerlerin, örf ve adetlerin yozlaşmaya uğraması demektir. Kültür ve içinde barındırdığı unsurlar bir toplumu ayakta tutan değerler ise bu değerlerin yozlaşmaya uğraması ve giderek yok olması, toplumsal düzenin yozlaşmaya uğraması ve giderek toplumun yok olması anlamına gelmektedir. Tarihin her devrinde bu tür yok olma örnekleri karşımıza çıkmakta ve yine tarihin her devrinde kendi öz kültürlerini koruyan toplulukların bazı medeniyetlerin hâkimiyetlerine girseler de yüz yıllar sonra bile tekrar bağımsızlıklarını kazandıkları görülmektedir. Bu açıdan çalışmada kültürel değerlerin korunması gerekliliğine vurgu yapılmaktadır.

Günümüzde kitle iletişim araçlarının etkisi tartışılmaz boyutta artmıştır. Gerek radyo ve televizyonlar, gerek yazılı basın, gerekse internet, insanlar arasındaki iletişim ve etkilenişimin boyutunu kıtalar arası düzeye taşımaktadırlar. Bu ileti-

şim ve etkilenişim süreci toplumların sahip oldukları kültürel yapılarını da etkilemektedir. Özellikle küreselleşme süreci gelişmekte olan ve gelişmemiş ülkelerin sadece siyasal yapılarını etkilememekte aynı zamanda kültürel yapılarını da tahrip etmektedir. Bu tahribat büyük ölçüde kitle iletişim araçlarının ve bu kitle iletişim araçlarından da televizyonun etkisiyle gerçekleşmektedir. Küresel gücü elinde bulunduranlar kendi yaşam tarzlarını, tüketim alışkanlıklarını, dillerini, dinlerini etki alanına giren toplumlara empoze etmekte ve bu toplumların sahip oldukları kültürel değerlerde yavaş yavaş ortadan kaybolmaktadır. Toplumların kültürel değerlerini kaybetmesi demek, zamanı geldiğinde toplumun da kaybolması demektir. Buradan hareketle kitle iletişim araçlarının ve özellikle de televizyonun toplumdaki kültürel değerler üzerine etkileri bu çalışmanın ikinci kısmı olan saha araştırmasının verilerine dayanılarak açıklanmıştır.

Kitle iletişim araçlarının kültürel değerler üzerine olumsuz etkilerinin olduğunu ortaya koymak çalışmanın temel problemidir. Diğer taraftan kitle iletişim araçlarının devlet tarafından da tam anlamıyla kontrol altında tutulup tutulmadığı da önemli bir problemidir. Öncelikle devlet veya hükümet yetkililerinin kültürel yapıyı korumaktan ne anladıklarının analiz edilip ortaya konulması gerekir. Diğer taraftan televizyon, kitle kültürünü yaymakta kullanılan en etkin araçtır. Yapay kültür üreticilerinin oluşturduğu kaynaklardan beslenen televizyon yayınları, toplumsal değerlerin, köklü inançların, değişme ve bozulma sürecini hızlandırır. Çünkü kitle kültürü içinde kullanılan unsurlar genellikle, geleneksel kültüre, inançlara aykırı özellikler taşıyan unsurlardır

Kültür ve Televizyon

Kültür ve Sosyal Yapı

Sosyal bir varlık olan insan, temel ihtiyaçları ve amaçları doğrultusunda diğer insanlarla etkileşime girerek; gruplar, topluluklar oluşturarak, ortak ihtiyaçlar paydasında ve davranış kalıpları içinde varlığını sürdürür. Birey sosyalleşmesini gerçekleştirirken içinde bulunduğu toplumun, grubun veya topluluğun kültürünü de öğrenir. Gerek toplum, gerekse grup üyeleri tarafından paylaşılan ortak inanç, tutum ve değerler o toplum veya grubun kültürünü oluşturur (Nirun, 1994: 63). Tarihi süreçte, nesiller boyu aktararak günümüze değin getirilen, toplumsal normları, davranış kalıplarını, değerleri, bireyler tarafından oluşturulan maddi ve manevi unsurları ve yaşam tasarımlarını kapsayan kültür, sosyal bilimlerin en çok ilgilendiği ve çalıştığı konular arasında yer alır.

Ülkemizde sosyal bilimler alanında kültür olgusuyla ilgili çalışmalar yapılmış ve farklı tanımlara gidilmiştir. Bu çalışmalar içinde kültür (hars), kavramını sistemli bir şekilde ilk tarif eden Ziya Gökalp'tir. Gökalp, kültürü medeniyetten farklı kabul ederek şu şekilde tanımlamıştır. "Kültür, bir milletin, dini, ahlaki, hukuki, bedii, lisanî, iktisadi ve fenni hayatlarının ahenkli, mecmuasıdır" (Kafesoğlu, 1965: 181). Gökalp'e göre kültür, millidir ve bu bakımdan kültüre "milli kültür" veya "hars" adını vermektedir. Ona göre kültür milli olduğu halde medeniyet beynelmiledir. Medeniyet birçok milletin sosyal hayatlarının ortak bir bütünüdür. Örneğin, Avrupa ve Amerika medeniyet dairesinde bütün Avrupalı milletler arasında ortak bir Batı medeniyeti vardır. Bu medeniyetin içinde birbirinden ayrı ve bağımsız olmak üzere bir İngiliz kültürü, bir Fransız kültürü, bir Alman kültürü mevcuttur. Medeniyet, yöntemler ve kişisel iradelerle oluşan toplumsal olayların bütünüdür. Milli kültürün içine giren şeyler, yöntemle, fertlerin iradesiyle oluşmamıştır. Yapay değerlerdir (Gökalp, 1987:32-36). Milli kültüre dahil olan şeylerin oluşması kendiliğinden ve tabii olarak gelişir.

Mehmet Eröz'e göre, bireyin kişiliğini kazanmasında, halkın milli şahsiyetini kazanarak millet haline gelmesinde kültürün rolü büyüktür. "Diliyle, diniyle, sanatıyla, yazılı ve sözlü edebiyatıyla, gelenek ve görenekleriyle kültür, binlerce yılın oluşturduğu tarihi ve içtimai bir bütündür"(Eröz, 1997: 46).

Başka bir ifade ile Mümtaz Turhan'a göre kültür, bir cemiyetin sahip olduğu maddi ve manevi kıymetlerden meydana gelen öyle bir bütündür ki, cemiyet içinde mevcut her çeşit bilgiyi, alakaları, itikatları, kıymet ölçülerini, umumi itikat, görüş ve zihniyet ile her çeşit davranış şekillerini içine alır. Bütün bunlarla beraber o toplumun mensuplarının genelinde ortak olan ve onu diğer toplumlardan ayırt eden özel hayat tarzını temin eder (Turhan, 1997: 48).

Ele alınan tanımlar doğrultusunda ve genel hatlarıyla kültürün; toplumda bireylerin sosyal etkileşimi yoluyla nesiller boyu aktarıldığını, insanların maddi ve manevi yaşam tasarımlarını kapsadığını, içeriğiyle gerek topluma gerekse bireye kimlik kazandırarak diğer toplumlardan farklılaştırdığını, toplumdaki değerlerin, normların ve sosyal kontrol unsurlarının belirlediği karmaşık sistemler bütünü olduğunu görürüz.

Sosyal hayatın elemanları olan fertler, sosyal hayat alanı içinde yer alırlar.

Toplum içinde olan birey, toplumsal nitelik kazanmış olarak, toplumun kendisine verdiği rolleri ve bu rollerle diğer aktörlerde geliştirdiği sosyal ilişkiler bütünü çerçevesinde toplumsal yapı içerisinde yer alır. Toplumun belirlediği ve verdiği rolleri yerine getiren insanların bir araya gelmesi ve birbirinden etkilenmeleri sonucunda toplumsal sistem ortaya çıkmaktadır (Kongar, 1995: 33). Böylece, toplumsal sistem; paylaşılmış semboller ve kültürel olarak yapı-sallaşmış bir sistem açısından uzlaştıran, belirlenen ve en azından belirli bir fiziksel ve çevresel yöne sahip olan bir durumda birbirleriyle etkileşimde olan aktörlerin çoğunluğuna dayanır (Kızılçelik, 1992: 71).

Sosyoloji literatürü içinde sosyal yapı kavramı pek çok sosyal bilimcinin araştırmalarının temelini teşkil etmiştir. Toplum bilimcilerin bir kısmı, sosyal değişme olgusuna sosyal yapı ve yapının unsurları açısından yaklaşmışlardır. Örneğin, A. Comte, toplumsal yapıyı birey, aile ve toplum açısından analiz eder. Merton ise sosyal yapıyı, toplum yada grup üyelerinin organize edilmiş sosyal ilişkilerden oluştuğunu belirtir (Kızılçelik, 1992: 162). Diğer taraftan Levi Strauss ise sosyal yapının, insanların gruplar halinde yaşamaya başlamasıyla oluşan sosyal organizasyonlardan ve toplumsal yaşam içerisinde somut olarak gözlemlenen örneklerin genelleştirilmiş sisteminden oluştuğunu ifade etmektedir (Levi-Strauss, 1974: 277-289). Toplumun oluşturan tüm unsurların bir biriyle fonksiyonel olarak işleyen sistemli bir ağ biçiminde olduğunu ifade eden Parsons, bu ağı sosyal yapı olarak belirlemektedir. Bu bağlamda sosyal yapı, normatif kültürün toplumsal rol ve davranışları yönlendiren işlevsel olarak örgütlenmiş ve bütün unsurlarıyla işleyen bir bütün oluşturması olarak değerlendirilmektedir (Parsons, 1951: 77-93).

Özetle toplumsal ilişkilerin bir bütünü olarak tanımlanan sosyal yapı, sosyal ilişkiler ağı ve bu ilişkilerin üzerinde geliştiği fiziksel çevreden oluşan, kültürel (manevi), fiziksel (maddi) yönleri bünyesinde barındırır. Kültürel yönünü toplumsal kurumlar, gruplar, ilişkiler, statüler, roller, normlar ve değerler oluştururken, fiziksel yönünde, toplumsal eylemlerin ve ilişkilerin üzerinde geliştiği ortam oluşturur.

Kültürel yapı, genel olarak toplum hayatının nasıl olması gerektiğini ortaya koyar. Sosyal yapı ise, toplumun yapısının nasıl olması gerektiğini değil, nasıl olduğunu ortaya çıkarır. Sosyal yapı, bazı durumlarda kültürel yapıdan uzaklaşabilir. Kül-

türel yapı, ferdi benliğe ve kişiliğe ait değer ve davranışları mahalli olmaktan çıkarmayı başarmışlık sonucunda ortaya çıkan bir durumdur. Kültürel yapı, tek tek insanların benliği, kimliği ve kişiliğinin varlıklarını kabul eden, milli benlik, milli kimlik ve milli kişilik belirtilerinin ortak payda ölçüsüne çıktığı bir sosyal gerçekliktir (Tural, 1992: 17).

Kültürel Yozlaşma

Yozlaşma, Türkçe sözlüklerde doğasındaki iyi nitelikleri sonradan yitirmek, orijinalliğin bozulması, bir şeyin manevi niteliklerden uzaklaşması şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 1992: 778). Yozlaşma kelimesi İngilizcede “corruption” kavramıyla ifade edilmekte ve ahlaki çöküntü ve toplumsal çürümeyi anlatan bir anlam taşımaktadır.

Yozlaşma kavramı kültür için pek sık kullanılan bir terim değildir. Kültürel çözülme, yabancılaşma, kültürleşme, kültürel özümseme, kültür emperyalizmi gibi kavramlar literatürde daha çok karşımıza çıkmaktadır. Fakat bütün bu kavramların anlamları dikkate alındığında kültürel yozlaşma kavramı, kültürün bozulmaya başlamasını işaret etmektedir. Yozlaşma arttıkça sahip olunan kültür kendine has olan özelliklerini kaybetmekte ve savunmasız bir duruma düşmektedir. Bu sürecin ileriki boyutu kültürel çözülme, yabancılaşma ve var olan kültürün hakim özelliklerinin tamamen ortadan kaybolması biçiminde olacaktır.

Sahip olunan kültürün hakim özelliklerinin ortadan kaybolması sosyal çözülmeyle aklı getirmektedir. Sosyal çözülme kavramı sosyal bütünleşmenin zıddını teşkil eden bir durumu ihtiva etmektedir. Bir ülkede sosyal bütünleşmeyi sağlayan şartlarda bozulma başladığı zaman sosyal çözülme de başlamış demektir (Bilgin, 1997: 17). Bir topluluğu meydana getiren sosyal ilişkilerin bütünlüğü bozacak şekilde gevşemesi, bir toplumu ayakta tutan inanç ve değerlere uyum sağlayamaması, bir toplumda maddi ve manevi kültür unsurlarının bir araya gelerek bir anlam ifade edecek ve işleyen bir bütünü meydana getirecek tarzda birbirlerini tamamlayamama hali toplumda sosyal çözülmeyi ortaya çıkarmaktadır (Bilgiseven, 1995: 297).

Günümüzde toplumumuz bir kültürel değişim süreci içerisinde. Bu değişim, gerek yeni teknolojilere ve tüketim alışkanlıklarına ayak uydurmak,

gerekse çağın diğer gereklerini yerine getirmek ve dolayısıyla küreselleşme sürecine uyum sağlamak biçimindedir. Bu değişim sürecinde toplum çeşitli şekillerde hakim olan Batı kültürü ve onun öğelerinin etkilerine maruz kalmaktadır. Bu etkiler ülkemizin kültürel dokusunu zenginleştirici etkiler olmaktan ziyade çoğu zaman bozucu etkiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tahrip edici etkiler toplumda milli ve manevi değerlere olan inancın ve saygının eskiye nazaran azalması, ahlaki çöküntü, kuşaklar arası ilişkilerin bozulması, toplumun kendine has karakteristik özelliklerinin kaybolmaya başlaması şeklinde tezahür etmektedir.

Toplumun kendine has karakteristik özelliklerinin bozulmasında ve dolayısıyla kültürün yozlaşmasında etkili olan çeşitli araçlar bulunmaktadır. Bu araçlardan belki de en önemlisi kanaatimizce televizyondur. Televizyon kullanılan ellere göre milli ve manevi açıdan çok faydalı bir araç ve yine kullanan ellere göre hiçbir değer tanımayan etkili bir yozlaştırma aracı olabilir. Bu bağlamda televizyonun değerlendirilmesi gerekmektedir.

Televizyon

İçinde bulunduğumuz çağ, bilim ve teknoloji çağıdır. Teknolojik alanda yapılan her bilimsel çalışma, yeni ürünlerin ortaya çıkmasını sağlamakta, bunun yanı sıra her teknoloji ürünü de beraberinde etkilerini getirmektedir. Bu etkiler, ona atfedilen önemin müspet ve menfi olarak adlandırılmasına sebep olmaktadır. Üstün bir teknoloji ürünü olan kitle iletişim araçları içinde en fazla öneme sahip olan televizyon, fonksiyonlarını yerine getirirken bazen olumlu bazen de olumsuz etkiler meydana getirebilir. İşte bu durum, televizyonun etkilerini değerlendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Televizyonun insanları etkilemesi bakımından taşıdığı önem, ülkelerin sosyal, ekonomik ve kültürel yapısına göre farklılık arz edebilir. Bu bağlamda her toplumda televizyon insanları eşit derecede etkilemez, etkileşim toplumdaki topluma ve yine insanların içinde buldukları sosyal çevre, ekonomik durum ve kültürel konuma göre farklılık sergilemektedir (Meder, 1991: 20-21). Etkileşim boyutunda değerlendirildiğinde televizyonun birtakım olumlu ve olumsuz fonksiyonları bulunmaktadır.

Televizyon yapısı ve işleyişinin verdiği bir yetenek olarak pek çok kitleye rahatça ulaşabilmekte ve ulaştığı kitleyi kolaylıkla etkileyebilmektedir. Bu etkilenecek pek çok alanlarda değişik şekillerde olabilir. Radyo ve televizyon dil,

kültür birliğinin gelişmesinde, sosyal ve kültürel bütünleşmenin güçlenmesinde olumlu katkıları bulunmaktadır (Dönmezer, 1992: 110). Bunun yanında aynı şekilde dil kültür ve sosyal bütünleşme açısından televizyonun olumsuz etkileri de vardır. Televizyon çok iyi bir kültürel yayılma aracıdır. Bu araç iyi kullanıldığında başka bir toplumun kültürü topluma çok rahat bir şekilde empoze edilebilir ve diğer toplumun kültürel motifleri hedef kültüre işlenir. Bu ve buna benzer televizyonun dini hayata, ahlaki değer anlayışlarına ve hukuki alan üzerine pek çok etkilerinden söz edebiliriz.

Dini Hayat Üzerine Etkisi: Televizyonun pek çok alana etkisi olduğu gibi dini alana da etkisi vardır. Fert olarak insanın varlık yapısında en azından potansiyel olarak mevcut olan din de, sosyal bir müessesedir (Kaya, 1998: 20). Sosyal bir müessese olması bakımından dininde birtakım sosyal olaylardan etkilenebileceği göz önüne alınmalıdır. Dinin sosyal bir varlık olarak insanla ilişkili sosyal bir realite olmasına rağmen dinin toplumla değil doğrudan doğruya ve sadece fertlerle ilişkili olduğunu ileri sürenler de bulunmaktadır (Kaya, 1998: 32). Bu bağlamda din, insanın kendisinde kişisel olarak var olan bir inanıştır. Vernon'a göre din kültürün paylaşılan inançlar ve amellerden oluşan öyle bir kısımdır ki sadece tabiatüstü ve mukaddes olan ile insanın ilişkisini teşhis ve tariften ibaret kalmaz, fakat onların bilinmeyen dünya ile de ilişkisini kurar. Bu ilişkiyi kurarken neyin iyi ve neyin kötü olduğu hususundaki tariflerini gruba şartlı ifadeler halinde bildirir (Bilgiseven, 1985: 4). Bu şekilde hiçbir gurup yoktur ki bugüne kadar dini inanışsız yaşasın. Din pek çok zaman insanların bütün davranışlarına hakim olmuş bir kurumdur. Genel anlamda insanlar, yaptıkları hareket ve davranışları dini inanışları üzerine bina etmektedirler.

İnsanların din konusunda son derecede hassas olmaları, dinin birtakım çevrelerce istismar edilmesine yol açmakta ve dini alet ederek insanların yönlendirilmesi nispeten kolay görünmektedir. Bunun içinde en yaygın iletişim biçimi olarak yazılı basın yanında radyo ve en önemlisi televizyonun kullanılması kaçınılmazdır.

Ahlaki Anlayış Üzerine Etkisi: Televizyon çok yetenekli bir kitle kültürü üretme aracıdır. Bu açıdan televizyon, diğer alanlarda olduğu gibi ahlaki alanda da etkili bir araçtır. Toplumların kültürel yapıları, o toplumların mensubu olan fertlere kendilerine has ahlaki özellikler kazandırır. Bu bağlamda toplum içe-

risinde fertlerin sahip oldukları ahlaki yapılar ana kültür unsurları tarafından biçimlendirilir. Ahlaki yapıdaki zaafiyetler ana kültürün yozlaştırılması sonucu meydana gelmektedir. Sosyal ilişkiler, davranışlar ve zihniyette görülen değişiklikler, toplumun geçirdiği değişim sürecinin bir sonucudur (Turhan, 1997: 84). Bu değişim süreci kültürel değerlerin tahrip edilmesi boyutunda ilerlediğinde toplum kaçınılmaz olarak ahlaki bir buhrana sürüklenecektir.

Televizyon çok geniş kitlelere hitap etmesi ve çok çeşitli kültürel ve ahlaksal olguları gözler önüne sermesi bakımından değişimde önemli bir yere sahiptir. İnsan içinde yaşadığı çevrenin bir ürünüdür. Benzer koşullarda yaşayan insanlar genellikle benzer şekilde düşünürler (Arsev, 1996: 78). Bu bağlamda günümüzde insan televizyon ekranına bağımlı durumdadır ve insanın gelişmesinde etkili olan unsurlardan biri çevredir ki artık bu çevrenin büyük bir kısmını televizyon oluşturmaktadır. Birey ister istemez bu çevreden gördüğü birtakım alışkanlıkları kazanacak ve kazandığı bu alışkanlıklar bireyin ahlaki yapısını etkileyecektir.

Ekonomik İlişkiler Üzerine Etkisi; Televizyon, bütün sosyal hareketlerin olduğu gibi, ekonominin de temel dinamiği, baş aktörü olma yolunda eğilimler sergilemektedir. Bu açıdan televizyon, kendisi ekonomik bir gerçekliktir. O hedeflerine ulaşmak için parayı ve diğer ekonomik hareketleri yönetmek durumundadır (Yengin, 1994: 29). Televizyon hem üreticiye hem de tüketiciye, hem çalışana hem çalıştırana ekonominin kurallarını, paranın nasıl kazanılıp nasıl harcanacağını, tasarrufların nasıl değerlendirileceğini, yatırımların nerelere yapılacağını öğretmektedir.

Paranın değeri, bankacılığın önemi, ürünlerin kalitesi, ambalajı, pazarlanması, hayatın temposuna uygun ürünlerin üretimi gibi konular televizyonla birlikte bütün toplumlar için çok değişik boyutlar kazanmıştır. Televizyon bir bakıma, hayatı ekonomiye endeksli hale getirmiştir. Teknolojik, ekonomik ve toplumsal değişimler sonucu, üretici ile tüketici arasındaki uzaklık mekânsal olarak azalmaktadır. Bu aradaki uzaklığı kapatanlar satıcılar ve iletişim araçlarıdır. Satıcılar üretici ve tüketici arasında bir tampon özelliği görmektedir. Teknolojideki hızlı gelişme piyasadaki mal ve hizmetlerin kalite ve çeşit bakımından artışına yol açmaktadır. Bunun yanı sıra aynı pazara mal süren ve teknik farklılıklar göstermeyen ürünleri üreten işletmelerin sayısının artmış olması reklâmın ve özellikle

televizyon reklâmcılığının bütün işletmeler için gerekli bir araç olmasını zorunlu kılmaktadır (Cereci, 1996: 68).

Tüketim Alışkanlıklarına Etkisi; Genel anlamda tüketim, bireylerin ihtiyaç, istek, gibi taleplerle ve bu tip taleplerin karşılanması için gerekli olan, mal ve hizmet gibi üretim çeşitlerine ve maddi bir değere dayalı, ayrıca zamana ve mekana bağlı olan, sosyal ve ekonomik bir ilişki biçimi olarak tanımlanabilir (Orçan, 2004: 13). Televizyon sektörü genel manada reklam gelirlerine dayanmaktadır. Televizyonun bu özelliği hedef kitleyi tüketime sevk etmekte bir nevi seyirciyi liberal biçimde eğitmektedir (Groombridge, 1976: 11). Bir kitle iletişim aracı olan televizyon ile yapılan iletişim tek yönlü olarak gerçekleşmektedir. Kitle iletişiminde hangi mesajın hangi araçlarla, hangi zamanda, hangi yoğunlukta ve nasıl verileceğinin kararını iletişimde bulunan kaynak vermektedir (Şenyapılı, 1981: 110). Bu bakımdan kaynak hedef kitleyi özgürce etkilemektedir. Kaynaktan gönderilen mesajların geri bildirimini yine sunulan malların tüketim seviyelerine göre saptanabilmektedir.

Boş Zamanların Değerlendirilmesine Etkisi; Televizyonun tüketim alışkanlıkları üzerine yaptığı etkiler aynı zamanda kitlenin boş zamanlarındaki faaliyetlerini de etkilemektedir. Genel karakteristik olarak sunulan hafta sonlarını geçirme biçimleri televizyonlar vasıtası ile çeşitli kesimlere sunulmaktadır. Televizyonun boş zamanları geçirmek için kullanılması, televizyonlarda bu zamanlara ilişkin programların yapılması ile olmaktadır. Boş zamanları geçirmeye yönelik programların tanıtılması da yine kitleyi yönlendirmek çabasıyla yapılan tanıtım ve reklâmlarla gerçekleşmektedir.

Boş zamanların değerlendirilmesi konusunda televizyonlarda çıkan diziler ve filmlerinde etkisi büyüktür. Dizi ve filmlerde yoğunlukla toplumun üst tabakasını teşkil eden zengin kesimin hayatları tema olarak işlenmektedir. Bunları seyir eden izleyici kitlesi de bu üst düzey yaşam biçimini göreyerek onlara özenmektedir. Bu özentiler insanların boş zamanlarını nasıl geçireceklerini belirlemektedir. Bu özenti ve taklit toplumsal değerlere de zarar vermekte fertler kültürel ve ahlaksal olarak içinde bulunulan kültüre aykırı olabilecek bazı davranış kalıplarını benimseyebilmektedir.

Sosyalleşme Sürecine Etkisi; Sosyalleşme süreci sosyal bir olgu olarak ferdin

doğumundan itibaren toplum üyeliğini kazanmasında geçirdiği safhaların hepsine verilen addır (Erkal, 1993: 69). Fert ilk önce aile çevresinde daha sonra okul ve dış çevrede sosyalleşmesini devam ettirir. Toplumda ait kıymet hükümleri, hayat görüşleri, örfler ve adetler ancak ailenin aracılığıyla ferde intikal edilebilir. Toplumda hakim bulunan doğru ve yanlış, iyi ve kötü, telakkileri ile de aile süzgecinden geçerek ferdin idrakine ulaşılabilir ve böylece aile çocuğun sosyalleşme sürecinde ilk ve en önemli fonksiyonu yerine getirebilir (Bilgiseven, 1992: 27). Fert ilk önce ailede başladığı sosyalleşme sürecini okul ve sosyal çevresinde sürdürür. Artık günümüzde televizyon ferdin sosyalleşme sürecinin başında, bu sürecin önemli bir aktörü olarak devreye girmekte ve bu andan itibaren sürekli ferdin sosyalleşmesinde etkilerde bulunmaktadır.

Televizyonla birlikte, sosyal normların öğretilmesi işlevi bir bakıma sahip değiştirmiştir. Birey, sosyalleşme adına öğretilmesi gerekenleri artık aile ve toplumdan çok televizyondan öğrenmektedir. Televizyonun çocuğu etkilemesi, çocuğun dış dünyayı idrak etmeye başladığı andan itibaren gerçekleşmektedir. Bu bir anlamda yaşama televizyonla başlamak ve hayat içindeki konumunu onun kılavuzluğu ile belirlemek olarak nitelendirilebilir. Sosyalleşmenin en belirgin özelliği, ferdin kendi dışındaki diğer fertlerle ve sosyal gruplarla dayanışma ve işbirliği içine girebilmesidir (Cereci, 1996: 48). Bu anlamda bireyin sosyalleşmesinin büyük bölümünde televizyonun önemli bir rol üstlenmesi, bireyin sosyal yaşamında bir takım sorunlarla karşılaşmasına sebebiyet verebilir.

Aile Üzerine Etkisi; Televizyonun aile içine girmesi ile aile içi ilişkiler eskiye nazaran nispeten farklılaşmıştır. Aile içinde televizyon, hemen hemen tüm dünyayı aile içine taşıyan ve tüm dikkatleri üzerine çeken bir faktör haline gelmiştir. Öyle ki çoğu zaman aile üyeleri bir birleri ile konuşmaktansa televizyonu takip etmeyi tercih etmektedirler. Televizyonun aile yaşamına girmesi ve aileden biri olarak kabul edilmesi aile fertlerinin arasında bazen sorunların meydana gelmesine sebebiyet verebilmektedir. Diğer taraftan ebeveynlerin çocukların izledikleri programlara dikkat etmeleri gerekmektedir (Postman, 1994: 156).

Kültür ve Bilgi Nakline Etkisi; Her şeyden önce televizyon başlı başına bir kültür taşıyıcısıdır. Ama bu kültür toplumun gerçek kültürü değil, televizyonun nevi şahsına münhasır kendi kültürüdür. O bu kültürü yalnızca taşımakla kalmamakta, aynı zamanda uygulanması için baskı da yapmaktadır (Cereci, 1996: 98). Bu açı-

dan televizyon toplumların geleneksel dil yapısının değişmesinde de önemli bir etkidir. Televizyonlarda dilin uygun ve kurallarına göre kullanılmaması, dilin yozlaşmasına sebebiyet verebilmektedir. Öte yandan televizyon yolu ile bilgi nakli de yapılmaktadır. Televizyon yoluyla yapılan bilgi nakli, gayret ve sabır isteyen bilgi olmayıp günlük hayatta kullanılabilir bilgilerdir (Avcı, 1990: 114). Bunun yanı sıra izleyici toplulukları kendileri ve sosyal dünyaları hakkında bilgileri televizyonun kendilerine sunduğu biçimiyle öğrenerek bilgi sahibi olmaktadırlar (McQuail, 1983: 55).

Zihniyet Üzerine Etkisi; Televizyon bir toplumsal değiştirme aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanlar arası ilişkilerin değişmesi demek olan toplumsal değişme, hem üretim ve mülkiyet ilişkisinin değişmesinde hem de anlamların, değerlerin ve kuralların değişmesine bağlıdır (Kongar, 1995: 24). Bu değer ve kuralların değişmesinde kitle iletişim araçlarının rolü ve önemi büyüktür. Televizyon çok geniş kitlelere hitap etmesi bakımından genel olduğu iddia edilen yargıları dile getirmektedir. Bu yargılar genellikle kitlelerin düşünüş ve eylem tarzlarına uymamaktadır fakat buna rağmen kitlelerin düşünüş ve yaşam tarzlarında televizyon bazı değişikliklere yol açabilmektedir.

Kültürel Yozlaşmaya Neden Olan Bir Unsur Olarak Televizyonun Saha Verileri Işığında Değerlendirilmesi

Televizyonun kültürel yozlaşmaya olan etkisini konu alan saha çalışması Uşak ili Bölme beldesinde yapılmıştır. Belde ekonomisi tarıma ve kısmi olarak da hayvancılığa dayalıdır. Belde nüfusu 2988 kişiden oluşmaktadır (Tüik, 2009). Beldede 16–60 yaşları arasında yaklaşık 1300 kişi bulunmaktadır. 1300 kişilik bu evren %95 güven aralığında ve %7 hata payında toplam 170 kişinin temsil edeceği hesaplanmıştır. Araştırmada, mahalle ve kapı numaraları dikkate alınarak tesadüfi örneklem yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmamızda temel olarak sınavacağımız ana hipotez ve alt hipotezler başlıklar altında şu şekilde sıralamamız mümkündür.

Ana Hipotez: Televizyon toplumda kültürel yozlaşmaya neden olmaktadır.

Alt Hipotezler: a). Televizyon özellikle yoğun olarak genç kuşaktaki insanla-

rının kültürel yozlaşmasına neden olmaktadır. b). Televizyon programları özellikle kadınları kültürel açıdan olumsuz yönde etkilemektedir.

Tablo 1 Genel Demografik Bilgiler

	Cinsiyet		Medeni Durum				Tahsil Durumu				Yaş Ort.		Gelir Durumu (Ytl)	
	n	%	Evli	Bekar	İlköğretim	Lise	Üniv.	L. Ü.	n	$\bar{x}$	Min.	Max.		
Kadın	66	38,8	41	25	21	31	14	-	66	32,21	700	2400		
Erkek	104	61,2	85	19	17	49	36	2	104	36,95	1197,65			

Kısaltmalar: n: Sayı, %: Yüzde, $\bar{x}$: Ortalama, Min.: En az, Max.: En fazla.

Örnek kitlemizi oluşturanların %38,8'ini bayanlar, %61,2'sini erkekler oluşturmaktadır. Görüşülenlerden kadınların %62,1'i evli, %37,9'u bekar, erkeklerin %81,7'si evli, %18,3'ü bekarlardan oluşmaktadır. Diğer taraftan görüşülen kadınların %31,8'i ilköğretim mezunu, %47'si lise mezunu, %21'i ise üniversite mezunudur. Erkeklerin ise %16,3'ü ilköğretim mezunu, %47,1'i lise mezunu ve %34,7'si ise üniversite mezunudur. Genel olarak değerlendirildiğinde örnek kitlenin eğitim seviyeleri düşük değildir.

Örnek kitlemizi teşkil edenlerin genel yaş ortalaması 35,11'dir. Araştırma bulgularında yaş ortalaması kadınlarda 32,21, erkeklerde ise 36,95 olarak şekillendiği görülmüştür. Örnek kitleyi teşkil edenlerin minimum geliri 700 TL, maksimum geliri ise 2400 TL'dir. Örnek kitlenin ortalama geliri ise 1197,65 TL'dir. Bu gelir düzeyi Türkiye şartlarında vasat bir seviye olup sınıfsal olarak kategorize ettiğimizde orta sınıfın alt düzeyinde bulunmaktadır.

Tablo 2 Cinsiyete Göre Günlük Ortalama Televizyon İzleme

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Günlük ortalama televizyon seyretme düzeyi	Erkek	104	3,19	0,72	168	-14,38	0,001
	Kadın	66	6,03	1,8			

Kısaltmalar: n: Sayı, $\bar{x}$: Ortalama, s s: Standart Sapma, s d: Serbestlik derecesi, t: t değeri, p: Anlamlılık düzeyi.

Araştırma kitlemizi oluşturan kadınların ve erkeklerin televizyon seyretme oranları arasında anlamı bir ilişki bulunmuştur [$t_{(168)}=-14,38, p<0,05$]. Araştırma kitlemizdeki kadınlar erkeklere oranla daha fazla vakitlerini televizyon karşısında geçirmektedirler. Erkekler ortalama günde 3,19 saat televizyon seyrederken, kadınlar ise günlük ortalama 6,03 saat televizyon seyretmektedirler. Bu verilere göre televizyondan en fazla kadınların etkilenmesi haliyle kaçınılmazdır.

Tablo 3
Cinsiyet, Mesleki Durum ve Eğitim Durumuna Göre Günlük Ortalama Televizyon Seyretme Durumu

Cinsiyet	Meslekler	$\bar{x}$	n	ss	Eğt.Dur.	$\bar{x}$	n	ss
Erkek	Öğrenci	2,80	5	,447	İlköğretim	3,59	17	,507
	Emekli	4,00	2	,000	Lise	3,19	37	,518
	İşçi	3,19	16	,544	Mes. Lisesi	3,25	12	,965
	Esnaf	3,30	20	,733	MYO	3,14	14	,864
	S. Meslek	3,14	7	,900	Üniversite	2,95	22	,844
	Memur	2,98	41	,724	Lisansüstü	2,50	2	,707
	Çalışmıyor	3,77	13	,599				
Bayan	Öğrenci	5,17	6	1,472	Okur-yazar	7,33	3	,577
	Ev Hanımı	7,17	35	1,098	İlköğretim	7,33	18	,907
	Memur	3,88	8	1,885	Lise	5,90	31	1,814
	Çalışmıyor	5,00	17	1,323	MYO	4,40	5	1,517
				Üniversite	4,33	9	1,225	
Toplam	Öğrenci	4,09	11	1,640	Okur-yazar	7,33	3	,577
	Emekli	4,00	2	,000	İlköğretim	5,51	35	2,035
	İşçi	3,19	16	,544	Lise	4,43	68	1,863
	Esnaf	3,30	20	,733	Mes. Lisesi	3,25	12	,965
	Ev Hanımı	7,17	35	1,098	MYO	3,47	19	1,172
	S. Meslek	3,14	7	,900	Üniversite	3,35	31	1,142
	Memur	3,12	49	1,033	Lisansüstü	2,50	2	,707
	Çalışmıyor	4,47	30	1,224				
Toplam	4,29	170	1,867	Toplam	4,29	170	1,867	

Kısaltmalar: n:Sayı, $\bar{x}$: Ortalama, s s: Standart Sapma.

Günlük ortalama televizyon seyretme durumunu mesleklere ve cinsiyete göre değerlendirdiğimizde, bayanlardan en çok ev hanımlarının vaktini televizyon karşısında geçirdiği görülmektedir. Erkeklerde ise en çok vaktini televizyon karşısında geçirenler emeklilerdir. Eğitim durumuna göre değerlendirdiğimizde ise genel eğilim olarak eğitim durumu arttıkça televizyon karşısında harcanan vakit azalmaktadır. Bu durum hem bayanlar için hemde erkekler için geçerlidir.

Televizyonda En Çok Seyredilen Program Türü	Cinsiyet			
		Erkek	Bayan	Toplam
<i>Haber ve tartışma programları</i>	<i>Sayı</i>	26	1	27
	<i>Satır</i>	96,3%	3,7%	100,0%
	<i>Sütun</i>	25,0%	1,5%	15,9%
<i>Magazin programları</i>	<i>Sayı</i>	35	11	46
	<i>Satır</i>	76,1%	23,9%	100,0%
	<i>Sütun</i>	33,7%	16,7%	27,1%
<i>Kadın programları</i>	<i>Sayı</i>	1	44	45
	<i>Satır</i>	2,2%	97,8%	100,0%
	<i>Sütun</i>	1,0%	66,7%	26,5%
<i>Yerli sinema ve dizi filmler</i>	<i>Sayı</i>	14	9	23
	<i>Satır</i>	60,9%	39,1%	100,0%
	<i>Sütun</i>	13,5%	13,6%	13,5%
<i>Yabancı sinema ve dizi filmler</i>	<i>Sayı</i>	11	1	12
	<i>Satır</i>	91,7%	8,3%	100,0%
	<i>Sütun</i>	10,6%	1,5%	7,1%
<i>Spor programları</i>	<i>Sayı</i>	11		11
	<i>Satır</i>	100,0%		100,0%
	<i>Sütun</i>	10,6%		6,5%
<i>Belgeseller</i>	<i>Sayı</i>	2		2
	<i>Satır</i>	100,0%		100,0%
	<i>Sütun</i>	1,9%		1,2%
<i>Sosyal ve dini içerikli programlar</i>	<i>Sayı</i>	4		4
	<i>Satır</i>	100,0%		100,0%
	<i>Sütun</i>	3,8%		2,4%
Toplam	<i>Sayı</i>	104	66	170
	<i>Satır</i>	61,2%	38,8%	100,0%
	<i>Sütun</i>	100,0%	100,0%	100,0%

X²:99,66   Sd: 7   p<0,05

Kısaltmalar: X²:khi kare, sd: Serbestlik derecesi, p: Anlamlılık düzeyi.

Genel olarak kadınlar televizyonda magazin ve kadın programlarını izlemektedirler. Bu iki program türünün kadınlarda seyredilme oranı %83,4 civarında bulunurken erkeklerde ise bu oran %34,7 civarında bulunmaktadır. Televiz-

yonun olumlu, bilgilendirici yönleri olarak ele aldığımız tartışma ve haber programları, belgeseller, sosyal ve dini içerikli programları seyretme durumu açısından kadınlar değerlendirildiğinde araştırmamızda karşımıza çıkan duruma göre bu tür programların kadınlar tarafından hemen hemen hiç tercih edilmemesidir. Erkeklerde ise bu programların belli bir düzeyde seyredilmesi durumu vardır. Bu bağlamda televizyonda yayınlanan zararlı veya faydasız programları en çok kadınların seyrettiği söylenebilir.

Önermeler	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p																																																																																																								
Televizyon gençlerin toplum içerisindeki tavır ve davranışlarında belirleyici bir rol oynayarak olumsuz yönde etkili olmaya başlamıştır.	Erkek	104	3,81	1,03	129,86	4,42	0,001																																																																																																								
	Kadın	66	3,06	1,12				Televizyon gençlerin aile içerisinde büyükelimelerine karşı olan tavır ve davranışlarında olumsuz etkilere neden olmaktadır.	Erkek	104	3,80	0,94	105,36	3,20	0,002	Kadın	66	3,19	1,34	Televizyondaki bazı programlar gençlerin milli ve manevi değerlerden uzaklaşmasına sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,82	1,01	161,27	6,97	0,001	Kadın	66	2,86	0,78	Televizyondaki bazı programlar gençleri daha özgür ve başıboş olmaya özendirmektedir.	Erkek	104	3,87	1,03	143,26	5,49	0,001	Kadın	66	3	0,99	Televizyonun oluşturduğu yeni gençlik imajı gençlerin ebeveynleri ile aralarında kuşak çatışmasına sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,89	1,01	114,44	4,11	0,001	Kadın	66	3,12	1,29	Televizyondaki yerli ve özellikle bazı yabancı diziler Türk aile yapısını olumsuz yönde etkilemektedir.	Erkek	104	3,84	0,98	157,49	8,32	0,001	Kadın	66	2,69	0,80	Televizyondaki bazı yarışma programları toplumda ahlaki çöküntüye sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,69	1,03	155,21	6,54	0,001	Kadın	66	2,72	0,86	Magazin programları lüks şaşalı yaşamı özendirmektedir.	Erkek	104	3,89	0,88	130,38	6,24	0,001	Kadın	66	2,98	0,95	Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.	Erkek	104	4,31	1,14	154,83	11,13	0,001	Kadın	66	2,5	0,96	Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.	Erkek	104	4,5	0,69	115,79	17,92	0,001
Televizyon gençlerin aile içerisinde büyükelimelerine karşı olan tavır ve davranışlarında olumsuz etkilere neden olmaktadır.	Erkek	104	3,80	0,94	105,36	3,20	0,002																																																																																																								
	Kadın	66	3,19	1,34				Televizyondaki bazı programlar gençlerin milli ve manevi değerlerden uzaklaşmasına sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,82	1,01	161,27	6,97	0,001	Kadın	66	2,86	0,78	Televizyondaki bazı programlar gençleri daha özgür ve başıboş olmaya özendirmektedir.	Erkek	104	3,87	1,03	143,26	5,49	0,001	Kadın	66	3	0,99	Televizyonun oluşturduğu yeni gençlik imajı gençlerin ebeveynleri ile aralarında kuşak çatışmasına sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,89	1,01	114,44	4,11	0,001	Kadın	66	3,12	1,29	Televizyondaki yerli ve özellikle bazı yabancı diziler Türk aile yapısını olumsuz yönde etkilemektedir.	Erkek	104	3,84	0,98	157,49	8,32	0,001	Kadın	66	2,69	0,80	Televizyondaki bazı yarışma programları toplumda ahlaki çöküntüye sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,69	1,03	155,21	6,54	0,001	Kadın	66	2,72	0,86	Magazin programları lüks şaşalı yaşamı özendirmektedir.	Erkek	104	3,89	0,88	130,38	6,24	0,001	Kadın	66	2,98	0,95	Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.	Erkek	104	4,31	1,14	154,83	11,13	0,001	Kadın	66	2,5	0,96	Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.	Erkek	104	4,5	0,69	115,79	17,92	0,001	Kadın	66	2,28	0,87								
Televizyondaki bazı programlar gençlerin milli ve manevi değerlerden uzaklaşmasına sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,82	1,01	161,27	6,97	0,001																																																																																																								
	Kadın	66	2,86	0,78				Televizyondaki bazı programlar gençleri daha özgür ve başıboş olmaya özendirmektedir.	Erkek	104	3,87	1,03	143,26	5,49	0,001	Kadın	66	3	0,99	Televizyonun oluşturduğu yeni gençlik imajı gençlerin ebeveynleri ile aralarında kuşak çatışmasına sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,89	1,01	114,44	4,11	0,001	Kadın	66	3,12	1,29	Televizyondaki yerli ve özellikle bazı yabancı diziler Türk aile yapısını olumsuz yönde etkilemektedir.	Erkek	104	3,84	0,98	157,49	8,32	0,001	Kadın	66	2,69	0,80	Televizyondaki bazı yarışma programları toplumda ahlaki çöküntüye sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,69	1,03	155,21	6,54	0,001	Kadın	66	2,72	0,86	Magazin programları lüks şaşalı yaşamı özendirmektedir.	Erkek	104	3,89	0,88	130,38	6,24	0,001	Kadın	66	2,98	0,95	Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.	Erkek	104	4,31	1,14	154,83	11,13	0,001	Kadın	66	2,5	0,96	Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.	Erkek	104	4,5	0,69	115,79	17,92	0,001	Kadın	66	2,28	0,87																				
Televizyondaki bazı programlar gençleri daha özgür ve başıboş olmaya özendirmektedir.	Erkek	104	3,87	1,03	143,26	5,49	0,001																																																																																																								
	Kadın	66	3	0,99				Televizyonun oluşturduğu yeni gençlik imajı gençlerin ebeveynleri ile aralarında kuşak çatışmasına sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,89	1,01	114,44	4,11	0,001	Kadın	66	3,12	1,29	Televizyondaki yerli ve özellikle bazı yabancı diziler Türk aile yapısını olumsuz yönde etkilemektedir.	Erkek	104	3,84	0,98	157,49	8,32	0,001	Kadın	66	2,69	0,80	Televizyondaki bazı yarışma programları toplumda ahlaki çöküntüye sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,69	1,03	155,21	6,54	0,001	Kadın	66	2,72	0,86	Magazin programları lüks şaşalı yaşamı özendirmektedir.	Erkek	104	3,89	0,88	130,38	6,24	0,001	Kadın	66	2,98	0,95	Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.	Erkek	104	4,31	1,14	154,83	11,13	0,001	Kadın	66	2,5	0,96	Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.	Erkek	104	4,5	0,69	115,79	17,92	0,001	Kadın	66	2,28	0,87																																
Televizyonun oluşturduğu yeni gençlik imajı gençlerin ebeveynleri ile aralarında kuşak çatışmasına sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,89	1,01	114,44	4,11	0,001																																																																																																								
	Kadın	66	3,12	1,29				Televizyondaki yerli ve özellikle bazı yabancı diziler Türk aile yapısını olumsuz yönde etkilemektedir.	Erkek	104	3,84	0,98	157,49	8,32	0,001	Kadın	66	2,69	0,80	Televizyondaki bazı yarışma programları toplumda ahlaki çöküntüye sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,69	1,03	155,21	6,54	0,001	Kadın	66	2,72	0,86	Magazin programları lüks şaşalı yaşamı özendirmektedir.	Erkek	104	3,89	0,88	130,38	6,24	0,001	Kadın	66	2,98	0,95	Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.	Erkek	104	4,31	1,14	154,83	11,13	0,001	Kadın	66	2,5	0,96	Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.	Erkek	104	4,5	0,69	115,79	17,92	0,001	Kadın	66	2,28	0,87																																												
Televizyondaki yerli ve özellikle bazı yabancı diziler Türk aile yapısını olumsuz yönde etkilemektedir.	Erkek	104	3,84	0,98	157,49	8,32	0,001																																																																																																								
	Kadın	66	2,69	0,80				Televizyondaki bazı yarışma programları toplumda ahlaki çöküntüye sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,69	1,03	155,21	6,54	0,001	Kadın	66	2,72	0,86	Magazin programları lüks şaşalı yaşamı özendirmektedir.	Erkek	104	3,89	0,88	130,38	6,24	0,001	Kadın	66	2,98	0,95	Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.	Erkek	104	4,31	1,14	154,83	11,13	0,001	Kadın	66	2,5	0,96	Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.	Erkek	104	4,5	0,69	115,79	17,92	0,001	Kadın	66	2,28	0,87																																																								
Televizyondaki bazı yarışma programları toplumda ahlaki çöküntüye sebep olmaktadır.	Erkek	104	3,69	1,03	155,21	6,54	0,001																																																																																																								
	Kadın	66	2,72	0,86				Magazin programları lüks şaşalı yaşamı özendirmektedir.	Erkek	104	3,89	0,88	130,38	6,24	0,001	Kadın	66	2,98	0,95	Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.	Erkek	104	4,31	1,14	154,83	11,13	0,001	Kadın	66	2,5	0,96	Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.	Erkek	104	4,5	0,69	115,79	17,92	0,001	Kadın	66	2,28	0,87																																																																				
Magazin programları lüks şaşalı yaşamı özendirmektedir.	Erkek	104	3,89	0,88	130,38	6,24	0,001																																																																																																								
	Kadın	66	2,98	0,95				Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.	Erkek	104	4,31	1,14	154,83	11,13	0,001	Kadın	66	2,5	0,96	Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.	Erkek	104	4,5	0,69	115,79	17,92	0,001	Kadın	66	2,28	0,87																																																																																
Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.	Erkek	104	4,31	1,14	154,83	11,13	0,001																																																																																																								
	Kadın	66	2,5	0,96				Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.	Erkek	104	4,5	0,69	115,79	17,92	0,001	Kadın	66	2,28	0,87																																																																																												
Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.	Erkek	104	4,5	0,69	115,79	17,92	0,001																																																																																																								
	Kadın	66	2,28	0,87																																																																																																											

Açıklama: Hiç Katılmıyorum (1,00-1,80), Katılmıyorum (1,81-2,60), Kararsızım (2,61-3,40), Katılıyorum (3,41-4,20), Tamamen Katılıyorum (4,21-5,00), **Kısaltmalar:** n: Sayı, $\bar{x}$: Ortalama, s s: Standart Sapma, s d: Serbestlik derecesi, t: t değeri, p: Anlamlılık düzeyi.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre “televizyon gençlerin toplum içerisindeki tavır ve davranışlarında belirleyici bir rol oynayarak olumsuz yönde etkili olmaya başlamıştır” biçimindeki önermemizde erkek ve kadınlara göre katılım oranlarında anlamlı farklılık bulunmuştur [$t_{(129,86)}=4,42, p<0,05$]. Erkekler bu önermeye 3,81 ortalamayla katılım düzeyinde iştirak ederken, bayanlar bu önermeye 3,06 ortalamayla kararsız düzeyinde iştirak etmişlerdir.

Örnek gruptaki kadın ve erkeklerin “televizyon gençlerin aile içerisinde büyüklerine karşı olan tavır ve davranışlarında olumsuz etkilere neden olmaktadır” önermesine katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(105,36)}=3,20, p<0,05$]. Bulgulara göre erkeklerin bu önermeye kadınlardan daha fazla ortalamayla katıldıkları görülmektedir. (Erkek: $\bar{x}=3,80$, Kadın: $\bar{x}=3,19$).

“Televizyondaki bazı programlar gençlerin milli ve manevi değerlerden uzaklaşmasına sebep olmaktadır” biçimindeki önermeye araştırma kitlesini teşkil eden kadın ve erkekler arasındaki katılımlarda anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(161,27)}=6,97, p<0,05$]. Önermeye katılım düzeyleri dikkate alındığında erkeklerin bu önermeye 3,82 ortalamayla katıldıkları, bayanların ise bu önermeye 2,86 oranında katıldıkları gözlemlenmektedir. Bu ortalamalarla erkeklerin önermeye verdikleri puanlar katılım düzeyinde iken, kadınların önermeye verdikleri puanlar kararsız düzeyinde bulunmaktadır.

Bulgulara göre “televizyondaki bazı programlar gençleri daha özgür ve başıboş olmaya özendirilmektedir” önermesine kadın ve erkeklerin katılım düzeyleri dikkate alındığında, erkeklerin bu önermeye kadınlardan daha fazla ortalamayla katıldıkları görülmektedir. Bu bağlamda önermeye erkeklerin ortalama katılım puanı 3,87 iken, kadınların bu önermeye katılım puanı ise 3 tür. Ayrıca kadın ve erkekler arasında bu önermeye katılım açısından anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(143,26)}=5,49, p<0,05$].

Araştırmada elde edilen verilere göre “televizyonun oluşturduğu yeni gençlik imajı gençlerin ebeveynleri ile aralarında kuşak çatışmasına sebep olmaktadır” önermesine örnek kitledeki kadınlar ve erkeklerin katılım düzeylerine göre aralarında anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır [$t_{(144,44)}=4,11, p<0,05$]. Bu önermeye katılım düzeylerinde kadın ve erkeklerin aldıkları puanlara bakıldığında erkeklerin kadınlardan daha fazla önermeye katıldıkları anlaşılmaktadır (Erkek: $\bar{x}=3,89$, Kadın: $\bar{x}=3,12$).

Örneklem grubu oluşturan kitledeki kadın ve erkeklerin “televizyondaki yerli ve özellikle bazı yabancı diziler Türk aile yapısını olumsuz yönde etkilemektedir” önermesine katılımlarında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(157,49)}=8,32, p<0,05$]. Erkeklerin bu önermeye verdikleri puanlar katılım düzeyinde bulunmakta iken, kadınların bu önermeye verdikleri puanlar kararsız düzeyinde bulunmaktadır (Erkek: $\bar{x}=3,84$, Kadın: $\bar{x}=2,69$).

“Televizyondaki bazı yarışma programları toplumda ahlaki çöküntüye sebep olmaktadır” biçimindeki önermeye araştırma örneklemini teşkil eden kadın ve erkeklerin katılım düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(155,21)}=6,54, p<0,05$]. Erkekler bu önermeye 3,69 ortalamayla katılırlarken, bayanlar bu önermeye 2,72 ortalamayla katılmaktadırlar. Bu bağlamda önermeye verilen puanların seviyesi itibarıyla kadınlar kararsız düzeyde puan vermişken, erkekler katılım düzeyinde puan vermişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre “magazin programları lüks, şaşalı yaşamı özendirilmektedir” önermesine erkek ve kadınların katılımları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(130,38)}=6,24, p<0,05$]. Erkekler bu önermeye kadınlardan daha fazla katılmaktadırlar. Kadınların katılım puanı 2,98 seviyesinde iken, erkeklerin katılım puanı 3,89 seviyesinde bulunmaktadır.

Örnek grubu teşkil eden kadın ve erkeklerin “magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir” önermesine katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(154,83)}=11,13, p<0,05$]. Erkeklerin bu önermeye tamamen katılım düzeyinde puanlar verdikleri, buna karşın kadınların ise bu önermeye katılmama düzeyinde puanlar verdikleri görülmektedir (Erkek: $\bar{x}=4,31$, Kadın: $\bar{x}=2,28$). Kadınlar magazin programlarının toplumda tabuları yıkarak ahlaki çöküntüye sebep olduğu fikrine karşı bir tavır sergilemektedirler.

Bulgulara göre “televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir” önermesine katılımlar-

Tablo 6 Yaş Kuşakları ve Genel Kanılar

Önermeler	Yaş Grupları	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p																																												
Televizyon gençlerin toplum içerisindeki tavır ve davranışlarında belirleyici bir rol oynayarak olumsuz yönde etkili olmaya başlamıştır.	16-25	44	2,11	0,89	62,99	-13,31	0,001																																												
	46-60	22	4,40	0,50				Televizyon gençlerin aile içerisinde büyükelimelerine karşı olan tavır ve davranışlarında olumsuz etkilere neden olmaktadır.	16-25	44	2,11	1,01	63,98	-12,68	0,001	46-60	22	4,5	0,51	Televizyondaki bazı programlar gençlerin milli ve manevi değerlerinden uzaklaşmasına sebep olmaktadır.	16-25	44	2,29	0,73	35,42	-7,91	0,001	46-60	22	4,04	0,89	Televizyondaki bazı programlar gençleri daha özgür ve başıboş olmaya özendirilmektedir.	16-25	44	2,15	0,86	46,72	-10,12	0,001	46-60	22	4,27	0,76	Televizyonun oluşturduğu yeni gençlik imajı gençlerin ebeveynleri ile aralarında kuşak çatışmasına sebep olmaktadır.	16-25	44	2,43	1,08	63,77	-10,09	0,001
Televizyon gençlerin aile içerisinde büyükelimelerine karşı olan tavır ve davranışlarında olumsuz etkilere neden olmaktadır.	16-25	44	2,11	1,01	63,98	-12,68	0,001																																												
	46-60	22	4,5	0,51				Televizyondaki bazı programlar gençlerin milli ve manevi değerlerinden uzaklaşmasına sebep olmaktadır.	16-25	44	2,29	0,73	35,42	-7,91	0,001	46-60	22	4,04	0,89	Televizyondaki bazı programlar gençleri daha özgür ve başıboş olmaya özendirilmektedir.	16-25	44	2,15	0,86	46,72	-10,12	0,001	46-60	22	4,27	0,76	Televizyonun oluşturduğu yeni gençlik imajı gençlerin ebeveynleri ile aralarında kuşak çatışmasına sebep olmaktadır.	16-25	44	2,43	1,08	63,77	-10,09	0,001	46-60	22	4,40	0,50								
Televizyondaki bazı programlar gençlerin milli ve manevi değerlerinden uzaklaşmasına sebep olmaktadır.	16-25	44	2,29	0,73	35,42	-7,91	0,001																																												
	46-60	22	4,04	0,89				Televizyondaki bazı programlar gençleri daha özgür ve başıboş olmaya özendirilmektedir.	16-25	44	2,15	0,86	46,72	-10,12	0,001	46-60	22	4,27	0,76	Televizyonun oluşturduğu yeni gençlik imajı gençlerin ebeveynleri ile aralarında kuşak çatışmasına sebep olmaktadır.	16-25	44	2,43	1,08	63,77	-10,09	0,001	46-60	22	4,40	0,50																				
Televizyondaki bazı programlar gençleri daha özgür ve başıboş olmaya özendirilmektedir.	16-25	44	2,15	0,86	46,72	-10,12	0,001																																												
	46-60	22	4,27	0,76				Televizyonun oluşturduğu yeni gençlik imajı gençlerin ebeveynleri ile aralarında kuşak çatışmasına sebep olmaktadır.	16-25	44	2,43	1,08	63,77	-10,09	0,001	46-60	22	4,40	0,50																																
Televizyonun oluşturduğu yeni gençlik imajı gençlerin ebeveynleri ile aralarında kuşak çatışmasına sebep olmaktadır.	16-25	44	2,43	1,08	63,77	-10,09	0,001																																												
	46-60	22	4,40	0,50																																															

<i>Televizyondaki yerli ve özellikle bazı yabancı diziler Türk aile yapısını olumsuz yönde etkilemektedir.</i>	16-25	44	2,40	0,78	37,50	-7,26	0,001																																																				
	46-60	22	4,04	0,89				<i>Televizyondaki bazı yarışma programları toplunda ahlaki çöküntüye sebep olmaktadır.</i>	16-25	44	2,34	0,96	58,37	-4,88	0,001	46-60	22	3,31	0,64	<i>Magazin programları lüks şaşalı yaşamı özendirilmektedir.</i>	16-25	44	2,5	0,97	60,56	-6,47	0,001	46-60	22	3,77	0,61	<i>Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.</i>	16-25	44	2,25	1,18	49,64	-7,34	0,001	46-60	22	4,27	0,98	<i>Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.</i>	16-25	44	2,65	1,29	44,80	-4,57	0,001	46-60	22	4,13	1,20	Açıklama: Hiç Katılmıyorum (1,00-1,80), Katılmıyorum (1,81-2,60), Kararsızım (2,61-3,40), Katılıyorum (3,41-4,20), Tamamen Katılıyorum (4,21-5,00), Kısaltmalar: n:Sayı, $\bar{x}$: Ortalama, s s: Standart Sapma, s d: Serbestlik derecesi, t: t değeri, p: Anlamlılık düzeyi.			
<i>Televizyondaki bazı yarışma programları toplunda ahlaki çöküntüye sebep olmaktadır.</i>	16-25	44	2,34	0,96	58,37	-4,88	0,001																																																				
	46-60	22	3,31	0,64				<i>Magazin programları lüks şaşalı yaşamı özendirilmektedir.</i>	16-25	44	2,5	0,97	60,56	-6,47	0,001	46-60	22	3,77	0,61	<i>Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.</i>	16-25	44	2,25	1,18	49,64	-7,34	0,001	46-60	22	4,27	0,98	<i>Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.</i>	16-25	44	2,65	1,29	44,80	-4,57	0,001	46-60	22	4,13	1,20	Açıklama: Hiç Katılmıyorum (1,00-1,80), Katılmıyorum (1,81-2,60), Kararsızım (2,61-3,40), Katılıyorum (3,41-4,20), Tamamen Katılıyorum (4,21-5,00), Kısaltmalar: n:Sayı, $\bar{x}$: Ortalama, s s: Standart Sapma, s d: Serbestlik derecesi, t: t değeri, p: Anlamlılık düzeyi.															
<i>Magazin programları lüks şaşalı yaşamı özendirilmektedir.</i>	16-25	44	2,5	0,97	60,56	-6,47	0,001																																																				
	46-60	22	3,77	0,61				<i>Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.</i>	16-25	44	2,25	1,18	49,64	-7,34	0,001	46-60	22	4,27	0,98	<i>Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.</i>	16-25	44	2,65	1,29	44,80	-4,57	0,001	46-60	22	4,13	1,20	Açıklama: Hiç Katılmıyorum (1,00-1,80), Katılmıyorum (1,81-2,60), Kararsızım (2,61-3,40), Katılıyorum (3,41-4,20), Tamamen Katılıyorum (4,21-5,00), Kısaltmalar: n:Sayı, $\bar{x}$: Ortalama, s s: Standart Sapma, s d: Serbestlik derecesi, t: t değeri, p: Anlamlılık düzeyi.																											
<i>Magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir.</i>	16-25	44	2,25	1,18	49,64	-7,34	0,001																																																				
	46-60	22	4,27	0,98				<i>Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.</i>	16-25	44	2,65	1,29	44,80	-4,57	0,001	46-60	22	4,13	1,20	Açıklama: Hiç Katılmıyorum (1,00-1,80), Katılmıyorum (1,81-2,60), Kararsızım (2,61-3,40), Katılıyorum (3,41-4,20), Tamamen Katılıyorum (4,21-5,00), Kısaltmalar: n:Sayı, $\bar{x}$: Ortalama, s s: Standart Sapma, s d: Serbestlik derecesi, t: t değeri, p: Anlamlılık düzeyi.																																							
<i>Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir.</i>	16-25	44	2,65	1,29	44,80	-4,57	0,001																																																				
	46-60	22	4,13	1,20																																																							
Açıklama: Hiç Katılmıyorum (1,00-1,80), Katılmıyorum (1,81-2,60), Kararsızım (2,61-3,40), Katılıyorum (3,41-4,20), Tamamen Katılıyorum (4,21-5,00), Kısaltmalar: n:Sayı, $\bar{x}$: Ortalama, s s: Standart Sapma, s d: Serbestlik derecesi, t: t değeri, p: Anlamlılık düzeyi.																																																											

da örnek kitledeki kadın ve erkekler arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir [$t_{(115,79)}=17,92, p<0,05$]. Kadınlar bu görüşe 2,28 ortalamayla katılmadıklarını belirtirken, erkekler 4,5 ortalamayla kadın programlarının kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olayları gösterdikleri görüşüne tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmada sunmuş olduğumuz önermelere genç kuşak ve orta yaş üstü kuşağın katılım düzeyleri arasında farklılıkların olup olmadığının öğrenilmesi amacıyla araştırmaya katılanların yaşlarını 16-25 genç yaş kuşağı ve 46-60 orta yaş üstü kuşak olarak gruplandırılmıştır.

Araştırmada elde edilen verilere göre “televizyon gençlerin toplum içerisindeki tavır ve davranışlarında belirleyici bir rol oynayarak olumsuz yönde etkili olmaya başlamıştır” önermesine katılım düzeyleri bakımından 16-25 yaş grubu ile 46-60 yaş grubu arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(62,99)}=-13,31, p<0,05$]. Genç yaş grubunda bulunan insanlar bu önermeye 2,11 ortalamayla katılmama düzeyinde görüş belirtirlerken, orta yaş üstü diye tabir ettiğimiz 46-60 yaşları arasında bulunanlar televizyonun gençlerin toplum içerisindeki davranışlarında belirleyici rol oynadığını ve gençleri olumsuz yönde etkilenmeye başladığını 4,40 ortalama puanla, tamamen katılım düzeyinde belirtmektedirler.

“Televizyon gençlerin aile içerisinde büyüklerine karşı olan tavır ve davranışlarında olumsuz etkilere neden olmaktadır” önermesine katılımlarda araştırma kitlesini oluşturan 16-25 yaş gurubu ile 46-60 yaş gurubunda bulunan insanlar arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(63,98)}=-12,68, p<0,05$]. Bu önermeye genç yaş gurubunda bulunan insanların katılım oranları, orta yaş üstü grupta bulunan insanlarınkine oranla oldukça düşük bulunmaktadır. Genç yaş gurubu bu öner-

meye katılmama düzeyinde puanlar verirken orta yaş üstü grup bu önermeye tamamen katılım düzeyinde puanlar vermişlerdir (16-25: $\bar{x}=2,11$, 46-60: $\bar{x}=4,5$).

Araştırma grubunu teşkil eden 16-25 yaş grubundaki insanlarla, 46-60 yaş gurubundaki insanların “televizyondaki bazı programlar gençlerin milli ve manevi değerlerden uzaklaşmasına sebep olmaktadır” önermesine katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(35,42)}=-7,91$, $p<0,05$]. Araştırmanın genç kuşağını temsil eden 16-25 yaşları arasında bulunan insanlar televizyondaki bazı programların kendilerinin milli ve manevi değerlerden uzaklaşmasına sebep olduğu görüşüne ($\bar{x}=2,29$) katılmamaktadırlar. Bu görüşe araştırma kitlesinin orta yaş üstü grubunu oluşturan 46-60 yaşları arasında bulunan insanlar ise ($\bar{x}=4,04$) katıldıklarını belirtmektedirler.

Araştırma kitlesinin genç kuşağını oluşturan 16-25 yaşları arasında bulunan insanlar “televizyondaki bazı programlar gençleri daha özgür ve başıboş olmaya özendirilmektedir” önermesine 2,15 ortalamayla katılmamaktadırlar. Bu önermeye araştırma örnek kitlesinde 46-60 yaşları arasında bulunan insanlar ise 4,27 ortalamayla tamamen katılım düzeyinde katılmaktadırlar. Katılım düzeyleri açısından bu iki grup arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(46,72)}=-10,12$, $p<0,05$].

Araştırma kitlesinin orta yaş üstü grubunu oluşturan 46-60 yaş grubundaki insanlar “televizyonun oluşturduğu yeni gençlik imajı gençlerin ebeveynleri ile aralarında kuşak çatışmasına sebep olmaktadır” önermesine tamamen katılım düzeyinde ($\bar{x}=4,40$) katılmaktadırlar. Araştırma kitlesini oluşturan genç kuşak ise bu önermeye katılmama düzeyinde ($\bar{x}=2,43$) görüş belirtmiştir. Bu iki grubun önerme için belirttikleri görüşler arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(63,77)}=-10,09$, $p<0,05$].

“Televizyondaki yerli ve özellikle bazı yabancı diziler Türk aile yapısını olumsuz yönde etkilemektedir” önermemize katılım düzeyleri açısından örnek kitemizdeki 16-25 yaş grubu ile 46-60 yaş gurubu arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(37,50)}=-7,29$, $p<0,05$]. Örnek kitemizdeki 46-60 yaş grubunda bulunan insanlar televizyondaki yerli ve bazı yabancı dizilerin Türk aile yapısını olumsuz yönde etkilediğini düşünürlerken, örnek gruptaki 16-25 yaşları arasında olan insanların televizyondaki yerli ve bazı yabancı dizilerin Türk aile yapısını olumsuz yönde etkilediği görüşüne katılmadığı ortaya çıkmaktadır (16-25: $\bar{x}=2,40$, 46-60: $\bar{x}=4,04$).

“Televizyondaki bazı yarışma programları toplumda ahlaki çöküntüye sebep

olmaktadır” önermesine araştırma kitemizde bulunan 16-25 yaşları arasındaki insanlar 2,34 ortalama puanla katılmama düzeyinde görüş belirtirken, 46-60 yaşları arasında bulunanlar 3,31 ortalama puanla kararsız düzeyinde görüş belirtmişleridir. Bu iki gurubun önermeye katılım düzeyleri açısından aralarında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(58,37)}=-4,88, p<0,05$].

Örnek kitlenin orta yaş üstü grubunu oluşturan 46-60 yaşları arasındaki insanlar “magazin programları lüks şaşalı yaşamı özendirir” önermesine 3,77 ortalama puanla katılmaktadırlar. Bu önermeye örnek grubun genç kuşağını temsil eden 16-25 yaşları arasında bulunan insanlar 2,5 ortalama puanla katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye katılım düzeyleri açısından iki grup arasında anlamlı fark bulunmaktadır [$t_{(60,56)}=-6,47, p<0,05$].

Araştırma bulgularına göre “magazin programları toplumdaki tabuları yıkmakta ve ahlaki değerleri tahrip etmektedir” önermesine katılım düzeyleri bakımından örnek kitledeki 16-25 yaş grubu ile 46-60 yaş grubu arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(49,64)}=-7,34, p<0,05$]. Örnek kitledeki orta yaş üstü grup magazin programlarının toplumdaki tabuları yıkmaya suretiyle ahlaki tahribata yol açtığına inanmaktadır. Buna karşın örnek kitledeki genç kuşak, magazin programlarının toplumdaki tabuları yıkarak ahlaki tahribata yol açtığını düşünmemektedir (16-25: $\bar{x}=2,25$, 46-60: $\bar{x}=4,27$).

“Televizyondaki bazı kadın programlarında kültürel ve ahlaki açıdan kötü örnek teşkil edecek olaylar gösterilmektedir” önermesine, örnek kitledeki 16-25 yaşları arasında bulunan grup 2,65 ortalama puanla kararsız seviyesinde görüş belirtirken, 46-60 yaşları arasında bulunan grup 4,13 ortalama puanla katılım seviyesinde görüş belirtmektedir. Bu iki grup arasında katılım düzeyleri bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(44,80)}=-4,57, p<0,05$].

Çalışmada televizyon hakkındaki öznel görüşler bağlamında bayan ve erkeklerin görüşleri arasında farklılıkların olup olmaması durumu da değerlendirilmiş, farklılıkların boyutu ve anlamlılık düzeyi ortaya konulmuştur.

Araştırmanın örnek kitesindeki bayanlar “bana göre televizyonun en önemli işlevi eğlence ihtiyacını gidermektir” önermesine erkeklerden daha fazla ortalama puanla katılım düzeyinde katılmaktadırlar (Erkek: $\bar{x}=3,56$, Bayan: $\bar{x}=4,30$). Bayan ve erkeklerin bu önermeye katılımlarında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(150,66)}=-4,47, p<0,05$].

Tablo 7 Cinsiyet Ve Televizyon Hakkındaki Öznel Görüşler

Önermeler	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p																																																																																																																																																																																																																																
Bana göre televizyonun en önemli işlevi eğlence ihtiyacını gidermektir.	Erkek	104	3,56	1,12	150,66	-4,47	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	4,30	0,99				Televizyonlarda yayınlanan haber ve tartışma programlarından aldığım bilgiler benim belli konularda kanaatlerimi etkiliyor.	Erkek	104	3,88	0,76	133,95	0,16	0,866	Bayan	66	3,86	0,80	Televizyonda yayınlanan magazin ve eğlenceli yarışma programlarından aldığım bilgiler benim kanaatlerimi etkiliyor.	Erkek	104	2,90	0,98	163,67	-7,75	0,001	Bayan	66	3,92	0,72	Televizyonlarda yayınlanan programları genelde olumlu ve faydalı buluyorum.	Erkek	104	3,42	1,18	167,99	-3,05	0,003	Bayan	66	3,87	0,75	Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok eğlence programları olmalıdır.	Erkek	104	2,80	1,03	140,34	-6,65	0,001	Bayan	66	3,87	1,01	Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok politika ve ekonomi içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,77	0,84	100,13	5,99	0,001	Bayan	66	2,69	1,30	Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok kültürel içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,88	0,92	115,76	3,68	0,001	Bayan	66	3,25	1,16	Televizyondaki evlilikle ilgili yarışma programlarını izlemek hem zevkli hem de faydalıdır.	Erkek	104	2,24	1,11	157,12	-10,87	0,001	Bayan	66	3,95	0,91	Televizyonda yayınlanan yerel diziler bizim toplumsal yapımızı yansıtmaktadır.	Erkek	104	2,86	1,06	149,72	-6,28	0,001	Bayan	66	3,84	0,94	Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim.	Erkek	104	3,35	0,88	125,16	-4,87	0,001	Bayan	66	4,09	1,01	Herhangi bir televizyon yarışmasına katılırsam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum.	Erkek	104	2,19	1,14	132,51	-6,97	0,001	Bayan	66	3,50	1,21	Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.	Erkek	104	2,08	1,27	135,49	-3,66	0,001	Bayan	66	2,83	1,30	Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001	Bayan	66	3,06	1,20	Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001
Televizyonlarda yayınlanan haber ve tartışma programlarından aldığım bilgiler benim belli konularda kanaatlerimi etkiliyor.	Erkek	104	3,88	0,76	133,95	0,16	0,866																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,86	0,80				Televizyonda yayınlanan magazin ve eğlenceli yarışma programlarından aldığım bilgiler benim kanaatlerimi etkiliyor.	Erkek	104	2,90	0,98	163,67	-7,75	0,001	Bayan	66	3,92	0,72	Televizyonlarda yayınlanan programları genelde olumlu ve faydalı buluyorum.	Erkek	104	3,42	1,18	167,99	-3,05	0,003	Bayan	66	3,87	0,75	Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok eğlence programları olmalıdır.	Erkek	104	2,80	1,03	140,34	-6,65	0,001	Bayan	66	3,87	1,01	Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok politika ve ekonomi içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,77	0,84	100,13	5,99	0,001	Bayan	66	2,69	1,30	Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok kültürel içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,88	0,92	115,76	3,68	0,001	Bayan	66	3,25	1,16	Televizyondaki evlilikle ilgili yarışma programlarını izlemek hem zevkli hem de faydalıdır.	Erkek	104	2,24	1,11	157,12	-10,87	0,001	Bayan	66	3,95	0,91	Televizyonda yayınlanan yerel diziler bizim toplumsal yapımızı yansıtmaktadır.	Erkek	104	2,86	1,06	149,72	-6,28	0,001	Bayan	66	3,84	0,94	Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim.	Erkek	104	3,35	0,88	125,16	-4,87	0,001	Bayan	66	4,09	1,01	Herhangi bir televizyon yarışmasına katılırsam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum.	Erkek	104	2,19	1,14	132,51	-6,97	0,001	Bayan	66	3,50	1,21	Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.	Erkek	104	2,08	1,27	135,49	-3,66	0,001	Bayan	66	2,83	1,30	Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001	Bayan	66	3,06	1,20	Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07								
Televizyonda yayınlanan magazin ve eğlenceli yarışma programlarından aldığım bilgiler benim kanaatlerimi etkiliyor.	Erkek	104	2,90	0,98	163,67	-7,75	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,92	0,72				Televizyonlarda yayınlanan programları genelde olumlu ve faydalı buluyorum.	Erkek	104	3,42	1,18	167,99	-3,05	0,003	Bayan	66	3,87	0,75	Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok eğlence programları olmalıdır.	Erkek	104	2,80	1,03	140,34	-6,65	0,001	Bayan	66	3,87	1,01	Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok politika ve ekonomi içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,77	0,84	100,13	5,99	0,001	Bayan	66	2,69	1,30	Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok kültürel içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,88	0,92	115,76	3,68	0,001	Bayan	66	3,25	1,16	Televizyondaki evlilikle ilgili yarışma programlarını izlemek hem zevkli hem de faydalıdır.	Erkek	104	2,24	1,11	157,12	-10,87	0,001	Bayan	66	3,95	0,91	Televizyonda yayınlanan yerel diziler bizim toplumsal yapımızı yansıtmaktadır.	Erkek	104	2,86	1,06	149,72	-6,28	0,001	Bayan	66	3,84	0,94	Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim.	Erkek	104	3,35	0,88	125,16	-4,87	0,001	Bayan	66	4,09	1,01	Herhangi bir televizyon yarışmasına katılırsam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum.	Erkek	104	2,19	1,14	132,51	-6,97	0,001	Bayan	66	3,50	1,21	Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.	Erkek	104	2,08	1,27	135,49	-3,66	0,001	Bayan	66	2,83	1,30	Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001	Bayan	66	3,06	1,20	Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																				
Televizyonlarda yayınlanan programları genelde olumlu ve faydalı buluyorum.	Erkek	104	3,42	1,18	167,99	-3,05	0,003																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,87	0,75				Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok eğlence programları olmalıdır.	Erkek	104	2,80	1,03	140,34	-6,65	0,001	Bayan	66	3,87	1,01	Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok politika ve ekonomi içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,77	0,84	100,13	5,99	0,001	Bayan	66	2,69	1,30	Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok kültürel içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,88	0,92	115,76	3,68	0,001	Bayan	66	3,25	1,16	Televizyondaki evlilikle ilgili yarışma programlarını izlemek hem zevkli hem de faydalıdır.	Erkek	104	2,24	1,11	157,12	-10,87	0,001	Bayan	66	3,95	0,91	Televizyonda yayınlanan yerel diziler bizim toplumsal yapımızı yansıtmaktadır.	Erkek	104	2,86	1,06	149,72	-6,28	0,001	Bayan	66	3,84	0,94	Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim.	Erkek	104	3,35	0,88	125,16	-4,87	0,001	Bayan	66	4,09	1,01	Herhangi bir televizyon yarışmasına katılırsam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum.	Erkek	104	2,19	1,14	132,51	-6,97	0,001	Bayan	66	3,50	1,21	Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.	Erkek	104	2,08	1,27	135,49	-3,66	0,001	Bayan	66	2,83	1,30	Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001	Bayan	66	3,06	1,20	Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																
Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok eğlence programları olmalıdır.	Erkek	104	2,80	1,03	140,34	-6,65	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,87	1,01				Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok politika ve ekonomi içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,77	0,84	100,13	5,99	0,001	Bayan	66	2,69	1,30	Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok kültürel içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,88	0,92	115,76	3,68	0,001	Bayan	66	3,25	1,16	Televizyondaki evlilikle ilgili yarışma programlarını izlemek hem zevkli hem de faydalıdır.	Erkek	104	2,24	1,11	157,12	-10,87	0,001	Bayan	66	3,95	0,91	Televizyonda yayınlanan yerel diziler bizim toplumsal yapımızı yansıtmaktadır.	Erkek	104	2,86	1,06	149,72	-6,28	0,001	Bayan	66	3,84	0,94	Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim.	Erkek	104	3,35	0,88	125,16	-4,87	0,001	Bayan	66	4,09	1,01	Herhangi bir televizyon yarışmasına katılırsam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum.	Erkek	104	2,19	1,14	132,51	-6,97	0,001	Bayan	66	3,50	1,21	Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.	Erkek	104	2,08	1,27	135,49	-3,66	0,001	Bayan	66	2,83	1,30	Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001	Bayan	66	3,06	1,20	Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																												
Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok politika ve ekonomi içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,77	0,84	100,13	5,99	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	2,69	1,30				Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok kültürel içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,88	0,92	115,76	3,68	0,001	Bayan	66	3,25	1,16	Televizyondaki evlilikle ilgili yarışma programlarını izlemek hem zevkli hem de faydalıdır.	Erkek	104	2,24	1,11	157,12	-10,87	0,001	Bayan	66	3,95	0,91	Televizyonda yayınlanan yerel diziler bizim toplumsal yapımızı yansıtmaktadır.	Erkek	104	2,86	1,06	149,72	-6,28	0,001	Bayan	66	3,84	0,94	Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim.	Erkek	104	3,35	0,88	125,16	-4,87	0,001	Bayan	66	4,09	1,01	Herhangi bir televizyon yarışmasına katılırsam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum.	Erkek	104	2,19	1,14	132,51	-6,97	0,001	Bayan	66	3,50	1,21	Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.	Erkek	104	2,08	1,27	135,49	-3,66	0,001	Bayan	66	2,83	1,30	Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001	Bayan	66	3,06	1,20	Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																								
Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok kültürel içerikli programlar olmalıdır.	Erkek	104	3,88	0,92	115,76	3,68	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,25	1,16				Televizyondaki evlilikle ilgili yarışma programlarını izlemek hem zevkli hem de faydalıdır.	Erkek	104	2,24	1,11	157,12	-10,87	0,001	Bayan	66	3,95	0,91	Televizyonda yayınlanan yerel diziler bizim toplumsal yapımızı yansıtmaktadır.	Erkek	104	2,86	1,06	149,72	-6,28	0,001	Bayan	66	3,84	0,94	Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim.	Erkek	104	3,35	0,88	125,16	-4,87	0,001	Bayan	66	4,09	1,01	Herhangi bir televizyon yarışmasına katılırsam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum.	Erkek	104	2,19	1,14	132,51	-6,97	0,001	Bayan	66	3,50	1,21	Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.	Erkek	104	2,08	1,27	135,49	-3,66	0,001	Bayan	66	2,83	1,30	Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001	Bayan	66	3,06	1,20	Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																				
Televizyondaki evlilikle ilgili yarışma programlarını izlemek hem zevkli hem de faydalıdır.	Erkek	104	2,24	1,11	157,12	-10,87	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,95	0,91				Televizyonda yayınlanan yerel diziler bizim toplumsal yapımızı yansıtmaktadır.	Erkek	104	2,86	1,06	149,72	-6,28	0,001	Bayan	66	3,84	0,94	Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim.	Erkek	104	3,35	0,88	125,16	-4,87	0,001	Bayan	66	4,09	1,01	Herhangi bir televizyon yarışmasına katılırsam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum.	Erkek	104	2,19	1,14	132,51	-6,97	0,001	Bayan	66	3,50	1,21	Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.	Erkek	104	2,08	1,27	135,49	-3,66	0,001	Bayan	66	2,83	1,30	Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001	Bayan	66	3,06	1,20	Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																
Televizyonda yayınlanan yerel diziler bizim toplumsal yapımızı yansıtmaktadır.	Erkek	104	2,86	1,06	149,72	-6,28	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,84	0,94				Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim.	Erkek	104	3,35	0,88	125,16	-4,87	0,001	Bayan	66	4,09	1,01	Herhangi bir televizyon yarışmasına katılırsam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum.	Erkek	104	2,19	1,14	132,51	-6,97	0,001	Bayan	66	3,50	1,21	Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.	Erkek	104	2,08	1,27	135,49	-3,66	0,001	Bayan	66	2,83	1,30	Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001	Bayan	66	3,06	1,20	Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																												
Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim.	Erkek	104	3,35	0,88	125,16	-4,87	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	4,09	1,01				Herhangi bir televizyon yarışmasına katılırsam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum.	Erkek	104	2,19	1,14	132,51	-6,97	0,001	Bayan	66	3,50	1,21	Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.	Erkek	104	2,08	1,27	135,49	-3,66	0,001	Bayan	66	2,83	1,30	Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001	Bayan	66	3,06	1,20	Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																																								
Herhangi bir televizyon yarışmasına katılırsam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum.	Erkek	104	2,19	1,14	132,51	-6,97	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,50	1,21				Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.	Erkek	104	2,08	1,27	135,49	-3,66	0,001	Bayan	66	2,83	1,30	Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001	Bayan	66	3,06	1,20	Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																																																				
Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.	Erkek	104	2,08	1,27	135,49	-3,66	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	2,83	1,30				Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001	Bayan	66	3,06	1,20	Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																																																																
Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.	Erkek	104	2,36	1,08	128,44	-3,81	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,06	1,20				Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001	Bayan	66	3,96	0,84	Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																																																																												
Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.	Erkek	104	3,30	0,97	153,09	-4,69	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,96	0,84				Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004	Bayan	66	2,43	1,27	Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																																																																																								
Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.	Erkek	104	1,88	1,04	118,42	-2,95	0,004																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	2,43	1,27				Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738	Bayan	66	2,77	1,35	Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																																																																																																				
Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.	Erkek	104	2,83	0,93	104,20	0,33	0,738																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	2,77	1,35				Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001	Bayan	66	3,51	1,15	Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																																																																																																																
Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.	Erkek	104	2,50	1,06	129,92	-5,76	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,51	1,15				Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001	Bayan	66	3,43	1,08	Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																																																																																																																												
Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.	Erkek	104	2,60	1,01	132,14	-5,01	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,43	1,08				Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001	Bayan	66	3,12	1,19	Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																																																																																																																																								
Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.	Erkek	104	2,14	0,97	118,53	-5,55	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,12	1,19				Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																																																																																																																																																				
Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.	Erkek	104	2,45	1,01	131,85	-6,28	0,001																																																																																																																																																																																																																																
	Bayan	66	3,48	1,07																																																																																																																																																																																																																																			

Açıklama: Hiç Katılmıyorum (1,00-1,80), Katılmıyorum (1,81-2,60), Kararsızım (2,61-3,40), Katılıyorum (3,41-4,20), Tamamen Katılıyorum (4,21-5,00), **Kısaltmalar:** n: Sayı, $\bar{x}$: Ortalama, s s: Standart Sapma, s d: Serbestlik derecesi, t: t değeri, p: Anlamlılık düzeyi.

“Televizyonlarda yayınlanan haber ve tartışma programlarından aldığım bilgiler benim belli konularda kanaatlerimi etkiliyor” önermesine bayanların katılım ortalaması 3,86 ve erkeklerin katılım ortalaması 3,88’dir. Bu önermeye katılımında örnek kitledeki bayan ve erkekler arasında anlamlı bir farklılık yoktur [$t_{(133,95)}=-0,16, p>0,05$]. Dolayısıyla televizyon belli konularda oluşan kanaatleri etkilemektedir.

Televizyonda yayınlanan magazin ve eğlenceli yarışma programlarından alınan bilgiler erkeklere nazaran kadınların kanaatlerini daha çok etkilemektedir (Erkek: $\bar{x}=2,90$, Bayan: $\bar{x}=3,92$). Öte yandan kadın yada erkek olmaya göre “televizyonda yayınlanan magazin ve eğlenceli yarışma programlarından aldığım bilgiler benim kanaatlerimi etkiliyor” önermesine katılımlarda anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(163,67)}=-7,75, p<0,05$].

Araştırmanın örnek kitlesini oluşturan kadın ve erkekler “televizyonlarda yayınlanan programları genelde olumlu ve faydalı buluyorum” biçimindeki önermeye katılım düzeyinde bir ortalama puanlar vermişlerdir (Erkek: $\bar{x}=3,42$, Bayan: $\bar{x}=3,87$). Bu önermeye kadın ve erkeklerin katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(167,99)}=-3,05, p<0,05$].

“Türkiye’deki televizyon kanallarında daha çok eğlence programları olmalıdır” önermesine örnek kitledeki bayan ve erkeklerin katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(140,34)}=-6,65, p<0,05$]. Bu önermeye erkekler 2,80 ortalama puanla kararsız düzeyinde katılırlarken, bayanlar 3,87 ortalama puanla katılım düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

“Türkiye’deki televizyon kanallarında daha çok politika ve ekonomi içerikli programlar olmalıdır” biçimindeki önermemize örnek kitlede bulunan kadın ve erkeklerin katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(100,13)}=5,99, p<0,05$]. Erkekler bu önermeye kadınlardan daha yüksek bir ortalama puanla katıldıklarını belirtmişlerdir (Erkek: $\bar{x}=3,77$, Bayan: $\bar{x}=2,69$).

“Türkiye’deki televizyon kanallarında daha çok kültürel içerikli programlar olmalıdır” önermesine örnek kitledeki bayanlar 3,25 ortalama puanla katılırlarken, örnek kitledeki erkekler bu önermeye 3,88 ortalama puanla katılmaktadır. Önermeye katılım düzeyleri açısından kadın ve erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(115,76)}=3,68, p<0,05$].

Örnek kitemizde bulunan bayanlar televizyondaki evlilikle ilgili yarışma

programlarını izlemenin hem zevkli hem de faydalı olduğunu düşünmektedirler. Erkekler ise bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir (Erkek: $\bar{x}=2,24$, Bayan: $\bar{x}=3,95$). Ayrıca örnek kitledeki kadın ve erkekler “televizyondaki evlilikle ilgili yarışma programlarını izlemek hem zevkli hem de faydalıdır” önermesine katılım düzeyleri itibariyle anlamlı farklılık sergilemektedirler [$t_{(157,12)}=-10,87, p<0,05$].

“Televizyonda yayınlanan yerel diziler bizim toplumsal yapımızı yansıtmaktadır” önermesine araştırmanın örnek kitlesinde bulunan ve bayanların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(149,72)}=-6,28, p<0,05$]. Bu önermeye erkeklerin katılım ortalaması bayanlara göre düşük bulunmaktadır. Bu bağlamda erkeklerin bu önermeye katılım ortalamaları 2,86 düzeyinde iken, bayanların bu önermeye katılım ortalaması 3,84 düzeyinde bulunmaktadır.

“Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim” önermesine araştırmanın örnek kitlesinde bulunan erkeklerin ve bayanların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(125,16)}=-4,87, p<0,05$]. Bu önermeye katılım kadınlarda erkeklerden daha fazla ortalamadadır (Erkek: $\bar{x}=3,35$, Bayan: $\bar{x}=4,09$).

Araştırmanın örnek kitlesinde bulunan erkeklerin ve bayanların katılım düzeyleri açısından “herhangi bir televizyon yarışmasına katılısam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum” önermesine katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(132,51)}=-6,97, p<0,05$]. Erkekler bu önermeye katılmaz iken, bayanlar bu önermeye katılmışlardır (Erkek: $\bar{x}=2,19$, Bayan: $\bar{x}=3,50$).

“Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum” biçimindeki önermemize örnek kitlede bulunan kadın ve erkeklerin katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(135,49)}=-3,66, p<0,05$]. Bu önermeye erkek ve kadınların katılım düzeyleri düşük bulunmaktadır. Erkekler bu önermeye katılmadıklarını belirtirlerken, kadınlar bu önerme hususunda kararsız olduklarını belirtmişlerdir (Erkek: $\bar{x}=2,08$, Bayan: $\bar{x}=2,83$).

“Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyülüyor” biçimindeki önermeye örnek kitledeki kadınlar 3,06 düzeyinde bir ortalama-

da puan verirken, erkekler 2,36 düzeyinde bir ortalama puan vermişlerdir. Bu önermeye katılım düzeyleri açısından kadın ve erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(128,44)}=-3,81, p<0,05$].

“Televizyondan gördüğüm kadarıyla Batılı gençler Türkiye’deki gençlerden daha özgürdür” önermesine araştırmanın örnek kitlesinde bulunan erkeklerin katılım düzeyleri ve bayanların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(153,09)}=-4,69, p<0,05$]. Erkekler bu önermeye kararsız düzeyinde puanlar verirken, bayanlar bu önermeye katılım düzeyinde puanlar vermişlerdir (Erkek: $\bar{x}=3,30$, Bayan: $\bar{x}=3,96$).

Araştırma örnek grubunda bulunan kadın ve erkekler “Türkiye’de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor” önermesine katılmamaktadırlar (Erkek: $\bar{x}=1,88$, Bayan: $\bar{x}=2,43$). Bu önerme için kadın ve erkeklerin katılım düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(118,42)}=-2,95, p<0,05$].

“Televizyonda gördüğüm kadarıyla Batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi” önermesine örnek kitle katılım düzeyi itibarıyla kararsız kalmaktadır (Erkek: $\bar{x}=2,83$, Bayan: $\bar{x}=2,77$). Bu önermeye katılım düzeyleri açısından bayan ve erkekler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t_{(104,20)}=0,33, p>0,05$].

“Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır” önermesine örnek kitledeki erkek ve kadınların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(129,92)}=-5,76, p<0,05$]. Bu önermeye erkekler katılmaz iken, bayanlar ise katılmaktadırlar (Erkek: $\bar{x}=2,50$, Bayan: $\bar{x}=3,51$).

Araştırma örnek kitlesinde olan bayanlar Türkiye’nin Batı kültürel yapısı ve değerlerine ayak uydurması gerektiğini düşünmektedir. Fakat örnek kitede bulunan erkekler bu görüşe katılmamaktadırlar (Erkek: $\bar{x}=2,60$, Bayan: $\bar{x}=3,43$). “Türkiye, Batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır” önermesine örnek kitledeki bayan ve erkeklerin katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(132,14)}=-5,01, p<0,05$].

“Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur” önermesine araştırma örnek kitlesinde bulunan kadın ve erkeklerin katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(118,53)}=-5,55, p<0,05$]. Bu önermeye erkeklerin verdikleri puanlar ortalaması 2,14 iken, bayanların verdikleri puanlar ortalaması ise 3,12’dir.

“Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi Batıya yaklaştıran bir süreçtir” önermesine araştırmanın örnek kitlesinde bulunan erkeklerin katılım düzeyleri ve bayanların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(131,85)}=-6,28, p<0,05$]. Erkekler bu önermeye katılmama düzeyinde puanlar verirken, bayanlar bu önermeye katılım düzeyinde puanlar vermişlerdir (Erkek: $\bar{x}=2,45$, Bayan: $\bar{x}=3,48$).

Genel anlamda televizyon hakkında görüşülenlerin öznel görüşleri kuşaklar arası farklılıkların tespit edilmesi boyutunda yaş gruplarına göre analiz edilmiştir. Ortaya çıkan farklılıkların anlamlılık düzeyi yaş grupları arasındaki bakış açılarını da ortaya koymaktadır.

Yapılmış Araştırmanın örnek kitlesindeki 16-25 yaşları arasındaki insanlar “bana göre televizyonun en önemli işlevi eğlence ihtiyacını gidermektir” biçimindeki önermeye 46-60 yaşları arasında olanlardan daha az ortalamayla katılım düzeyinde puanlar vermişler, 46-60 yaşları arasındakiler ise tamamen katılım düzeyinde puanlar vermişlerdir. (16-25: $\bar{x}=3,68$, 46-60: $\bar{x}=4,59$). 16-25 yaşları arasında olanlar ve 46-60 yaşları arasında olanların bu önermeye katılım düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(59,58)}=-4,32, p<0,05$].

“Televizyonlarda yayınlanan haber ve tartışma programlarından aldığım bilgiler benim belli konularda kanaatlerimi etkiliyor” önermesine örnek gruptaki hem 16-25 yaşları arasında bulunanlar hemde 46-60 yaşları arasında bulunanlar katılım düzeyinde puanlar vermişlerdir (16-25: $\bar{x}=3,75$, 46-60: $\bar{x}=4,04$). Bu önermeye katılımda örnek kitledeki 16-25 yaşları arasında olanlar ve 46-60 yaşları arasında olanlar arasında anlamlı bir farklılık yoktur [$t_{(45,44)}=-1,30, p>0,05$].

“Televizyonda yayınlanan magazin ve eğlenceli yarışma programlarından aldığım bilgiler benim kanaatlerimi etkiliyor” önermesine katılımlarda 16-25 yaşları arasında olanlar ile 46-60 yaşları arasında olanların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(50,76)}=5,41, p<0,05$]. Televizyonda yayınlanan magazin ve eğlenceli yarışma programlarından alınan bilgiler 46-60 yaşları arasında olanlara nazaran 16-25 yaşları arasında olanların kanaatlerini daha çok etkilemektedir (16-25: $\bar{x}=3,95$, 46-60: $\bar{x}=2,95$).

Araştırmanın örnek kitlesini oluşturan genç kuşak ve orta yaş üstü kuşakta-kiler “televizyonlarda yayınlanan programları genelde olumlu ve faydalı buluyorum” biçimindeki önermeye katılım düzeyinde ortalama puanlar vermişler-

Tablo 8 Yaş Kuşakları Ve Televizyon Hakkındaki Öznel Görüşler

Önermeler	Yaş Kuşakları	n	x	ss	sd	t	p
<i>Bana göre televizyonun en önemli işlevi eğlence ihtiyacını gidermektedir.</i>	16-25	44	3,68	1,02	59,58	-4,32	0,001
	46-60	22	4,59	0,66			
<i>Televizyonlarda yayınlanan haber ve tartışma programlarından aldığım bilgiler benim belli konularda kanaatlerimi etkiliyor.</i>	16-25	44	3,75	0,91	45,44	-1,30	0,200
	46-60	22	4,04	0,84			
<i>Televizyonda yayınlanan magazin ve eğlenceli yarışma programlarından aldığım bilgiler benim kanaatlerimi etkiliyor.</i>	16-25	44	3,95	0,80	50,76	5,41	0,001
	46-60	22	2,95	0,65			
<i>Televizyonlarda yayınlanan programları genelde olumlu ve faydalı buluyorum.</i>	16-25	44	4,09	0,91	32,85	0,61	0,543
	46-60	22	3,91	1,23			
<i>Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok eğlence programları olmalıdır.</i>	16-25	44	3,88	1,08	42,60	3,16	0,003
	46-60	22	3	1,06			
<i>Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok politika ve ekonomi içerikli programlar olmalıdır.</i>	16-25	44	3,45	1,35	53,03	0,45	0,653
	46-60	22	3,31	1,04			
<i>Türkiye'deki televizyon kanallarında daha çok kültürel içerikli programlar olmalıdır.</i>	16-25	44	3,86	1,09	49,68	0,17	0,859
	46-60	22	3,81	0,90			
<i>Televizyondaki evlilikle ilgili yarışma programlarını izlemek hem zevkli hem de faydalıdır.</i>	16-25	44	4,29	0,87	34,74	6,65	0,001
	46-60	22	2,50	1,10			
<i>Televizyonda yayınlanan yerel diziler bizim toplumsal yapımızı yansıtmaktadır.</i>	16-25	44	4,15	0,86	52,86	5,08	0,001
	46-60	22	3,18	0,66			
<i>Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim.</i>	16-25	44	4,06	0,94	38,30	2,12	0,040
	46-60	22	3,50	1,05			
<i>Herhangi bir televizyon yarışmasına katılırsam yarışmanın tüm gereklilerini yapabileceğime inanıyorum.</i>	16-25	44	4,02	1,02	44,66	8,61	0,001
	46-60	22	1,81	0,95			
<i>Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum.</i>	16-25	44	4,15	0,93	60,46	14,52	0,001
	46-60	22	1,41	0,59			
<i>Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyütüyor.</i>	16-25	44	4,04	0,88	50,98	11,63	0,001
	46-60	22	1,68	0,71			
<i>Televizyondan gördüğüm kadarıyla batılı gençler Türkiye'deki gençlerden daha özgürdür.</i>	16-25	44	4,15	0,86	35,11	3,56	0,001
	46-60	22	3,22	1,06			
<i>Türkiye'de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor.</i>	16-25	44	3,63	0,96	57,87	11,23	0,001
	46-60	22	1,36	0,65			
<i>Televizyonda gördüğüm kadarıyla batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi.</i>	16-25	44	4,02	1,02	43,57	4,97	0,001
	46-60	22	2,72	0,98			
<i>Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır.</i>	16-25	44	4,34	0,88	62,86	10,20	0,001
	46-60	22	2,59	0,50			
<i>Türkiye batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır.</i>	16-25	44	4,02	1,02	49,80	5,83	0,001
	46-60	22	2,63	0,84			
<i>Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur.</i>	16-25	44	3,84	0,96	59,18	10,67	0,001
	46-60	22	1,72	0,63			
<i>Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi batıya yaklaştıran bir süreçtir.</i>	16-25	44	4,06	0,89	35,81	6,52	0,001
	46-60	22	2,31	1,08			

Açıklama: Hiç Katılmıyorum (1,00-1,80), Katılmıyorum (1,81-2,60), Kararsızım (2,61-3,40), Katılıyorum (3,41-4,20), Tamamen Katılıyorum (4,21-5,00), **Kısaltmalar:** n: Sayı, $\bar{x}$: Ortalama, s s: Standart Sapma, s d: Serbestlik derecesi, t: t değeri, p: Anlamlılık düzeyi.

dir (16-25: $\bar{x}=4,09$, 46-60: $\bar{x}=3,91$). Bu önermeye katılımlarda genç kuşak ve orta yaş üstü kuşak arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır [$t_{(32,85)}=0,61$, $p>0,05$].

“Türkiye’deki televizyon kanallarında daha çok eğlence programları olmalıdır” önermesine örnek kitledeki 16-25 yaşları arasında olanlarla 46-60 yaşları arasında olanların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(42,60)}=3,16$, $p<0,05$]. Bu önermeye 46-60 yaşları arasında bulunanlar 3 ortalama puanla kararsız düzeyinde katılırlarken, 16-25 yaşları arasında bulunanlar 3,88 ortalamayla katılım düzeyinde görüş belirtmişlerdir.

“Türkiye’deki televizyon kanallarında daha çok politika ve ekonomi içerikli programlar olmalıdır” önermemize örnek kitlede bulunan genç kuşak ve orta yaş üstündekilerin katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır [$t_{(53,03)}=0,45$, $p>0,05$]. 16-25 yaşları arasında bulunanlar bu önermeye 3,45 ortalama düzeyinde katılırlarken, 46-60 yaşları arasında bulunanlar bu önermeye 3,31 ortalama düzeyinde katılmaktadırlar.

“Türkiye’deki televizyon kanallarında daha çok kültürel içerikli programlar olmalıdır” önermesine örnek kitledeki hem genç kuşak hemde orta yaş üstü kuşak katılmaktadır (16-25: $\bar{x}=3,86$, 46-60: $\bar{x}=3,81$). Önermeye katılım düzeyleri açısından bu iki grup arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır [$t_{(49,68)}=0,17$, $p>0,05$].

“Televizyondaki evlilikle ilgili yarışma programlarını izlemek hem zevkli hem de faydalıdır” önermesine örneklem grubumuzda bulunan 16-25 yaşları arasında olanlar ile 46-60 yaşları arasında olanların katılım düzeyleri itibarıyla aralarında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(34,74)}=6,65$, $p<0,05$]. Orta yaş üstü grup bu önermeye katılmazken genç yaş grubu bu önermeye tamamen katılım düzeyinde bir tutum sergilemektedirler (16-25: $\bar{x}=4,29$, 46-60: $\bar{x}=2,50$).

“Televizyonda yayınlanan yerel diziler bizim toplumsal yapımızı yansıtmaktadır” önermesine araştırmanın örnek kitlesinde bulunan 16-25 yaşları arasında olanlar ve 46-60 yaşları arasında olanların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(52,86)}=5,08$, $p<0,05$]. Bu önermeye 16-25 yaşları arasında bulunanların katılım ortalaması 4,15 düzeyinde iken, 46-60

yaşları arasında olanların bu önermeye katılım ortalaması 3,18 düzeyinde bulunmaktadır.

“Televizyondaki yerel dizilerde gösterilen zenginler gibi yaşamak ve onlar gibi olmak isterim” önermesine araştırmamızın örnek kitlesinde bulunan genç kuşağın katılım düzeyi ve orta yaş üstü kuşağın katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(38,30)}=2,12, p<0,05$]. Fakat t değeri 1,96 değerine çok yakın olduğu için bu farklılığın güvenilirlik derecesi düşüktür. Bu önermeye katılım gençlerde 4,06 ortalama düzeyinde, orta yaş üstü grupta ise 3,50 ortalama düzeyinde bulunmaktadır.

“Herhangi bir televizyon yarışmasına katılısam yarışmanın tüm gereklerini yapabileceğime inanıyorum” önermesine gençlerin ve orta yaş üstü grubun katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(44,66)}=8,61, p<0,05$]. Orta yaş üstü grup bu önermeye katılmaz iken, genç kuşak bu önermeye katılmıştır. (16-25: $\bar{x}=4,02$, 46-60: $\bar{x}=1,81$).

“Televizyon dizilerindeki bazı karakterler gibi olmak ve onlar gibi davranmak istiyorum” biçimindeki önermemize örnek kitledeki genç kuşak ve orta yaş üstü kuşaktakilerin katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(60,46)}=14,52, p<0,05$]. Bu önermeye 16-25 yaşları arasında bulunanlar katılım düzeyinde görüş belirtmişlerdir. 46-60 yaşları arasında bulunanlar ise hiç katılmıyorum düzeyinde görüş belirtmişlerdir (16-25: $\bar{x}=4,15$, 46-60: $\bar{x}=1,41$).

“Televizyonda yayınlanan yabancı dizilerdeki hayat tarzı beni büyülüyor” biçimindeki önermeye örnek kitledeki orta yaş üstü grupta bulunanlar 1,68 düzeyinde bir ortalama puan verirken, genç grupta bulunanlar 4,04 düzeyinde bir ortalama puan vermişlerdir. Bu önermeye katılım düzeyleri açısından iki grup arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(50,98)}=11,93, p<0,05$].

“Televizyondan gördüğüm kadarıyla Batılı gençler Türkiye’deki gençlerden daha özgürdür” önermesine araştırmamızın örnek kitlesinde bulunan 16-25 yaşları arasında olanların katılım düzeyleri ve 46-60 yaşları arasında olanların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(35,11)}=3,56, p<0,05$]. 46-60 yaşları arasında olanlar bu önermeye kararsız düzeyinde puan verirken, 16-25 yaşları arasında bulunanlar bu önermeye katılım düzeyinde puan vermişlerdir (16-25: $\bar{x}=4,15$, 46-60: $\bar{x}=3,22$).

“Türkiye’de bazı dini ve ahlaki kurallar beni sıkıyor” önermesine 16-25 yaşları arasında bulunanların katılım düzeyleri ile 46-60 yaşları arasında bulunanların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(57,87)}=11,23$, $p<0,05$]. 46-60 yaşları arasında olanlar Türkiye’deki bazı dini ve ahlaki kuralların onları sıkıdığı görüşüne hiç katılmama düzeyinde karşıdılar. Buna karşın 16-25 yaşları arasında olanlar bu görüşe katılım düzeyinde destek vermektedirler (16-25: $\bar{x}=3,63$, 46-60: $\bar{x}=1,36$).

“Televizyonda gördüğüm kadarıyla Batılı ailelerin genç çocukları ile diyalogu bizimkinden daha iyi” önermesine örnek kitle genç kuşak ve orta yaş üstü kuşak katılım düzeyi itibarıyla anlamlı farklılık sergilemektedir [$t_{(43,57)}=4,97$, $p<0,05$]. 16-25 yaşları arasında bulunanların bu önermeye katılım ortalaması 4,02 düzeyinde iken, 46-60 yaşları arasında bulunanların bu önermeye katılım ortalaması 2,72 düzeyinde bulunmaktadır.

“Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır” önermesine örnek kitledeki 16-25 yaşları arasında bulunanlar ve 46-60 yaşları arasında bulunanların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(62,86)}=10,20$, $p<0,05$]. Bu önermeye 46-60 yaşları arasında bulunanlar katılmaz iken, 16-25 yaşları arasında bulunanlar tamamen katılmaktadır. (16-25: $\bar{x}=4,34$, 46-60: $\bar{x}=2,59$).

Araştırma örnek kitlesinde bulunan gençler Türkiye’nin Batı kültürel yapısı ve değerlerine ayak uydurması gerektiğini düşünmektedir. Örnek kitlede bulunan orta yaş üstü grubun bu görüşe yaklaşımı ise kararsız biçiminde tezahür etmiştir (16-25: $\bar{x}=4,02$, 46-60: $\bar{x}=2,63$). “Türkiye Batının kültürel yapısına ve değerlerine ayak uydurmalıdır” önermesine de örnek kitledeki her iki yaş kuşağının katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(49,80)}=5,83$, $p<0,05$].

“Modern yaşam, Batılı yaşam demektir ve tercih edilmesi gerekende budur” önermesine örnek kitlede bulunan 16-25 yaşları arasında olanlar ve 46-60 yaşları arasında olanların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(59,18)}=10,67$, $p<0,05$]. Önermeye 46-60 yaşları arasında olanlar hiç katılmaz iken, 16-25 yaşları arasında olanlar katılmaktadırlar (16-25: $\bar{x}=3,84$, 46-60: $\bar{x}=1,72$).

“Küreselleşme demokrasi ve özgürlük getiren bizi Batıya yaklaştıran bir süreçtir” önermesine örnek kitlede genç kuşakta bulunanların katılım düzeyleri ve orta yaş üstü grupta bulunanların katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır [$t_{(35,81)}=6,52, p<0,05$]. Orta yaş üstü grupta bulunanlar bu önermeye 2,31 ortalama puanla katılmadıklarını belirtirlerken, genç kuşakta bulunanlar bu önermeye 4,06 ortalama puanla katıldıklarını belirtmişlerdir.

Sonuç

Televizyon etkileme gücü ve alanı itibariyle çok önemli bir araçtır. Bu bağlamda televizyonun kültürel yozlaşmaya, yayınlanan programlar aracılığı ile etkisi olduğu yapılan bu araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır.

Televizyonda yayınlanan magazin türü programlar Türk kültürel dokusuna çoğu zaman uymamaktadır. Durum böyle iken yapılan araştırma sonucunda da televizyonda en çok magazin programlarının izleniyor olması manidardır.

Televizyonun özellikle genç kuşakta bulunan insanların kültürel yozlaşmasına neden olduğu araştırma sonucunda elde edilen bulgular çerçevesinde doğrulanmıştır (Tablo 6-8). Kültürel yozlaşma düzeylerini tespit etmeye yönelik hazırlanmış olan önermelere gençlerin katılım düzeyleri ve orta yaş üstü diye grupladığımız 46-60 yaşları arasında bulunanların görüşleri gençlerin kültürel değerlerinden uzaklaştığı ve sahip olunan bu değerlerin gençler için anlamlarını yitirmeye başladığını göstermektedir. Gençler kendilerindeki bu değişimi görmemektedirler (Tablo 6). Fakat ciddi düzeyde bir değişimin olduğu ortadadır (Tablo 8).

Gençlerin kültürel değerlerinden uzaklaşmaya başlaması, kuşak çatışmalarını da şüphesiz arttıracaktır. Araştırma verilerine göre televizyonun kuşak çatışmasına sebep olması bağlamında yaş kuşaklarının önermelere katılım düzeylerinde anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Bunu örneklendirecek olursak; “Televizyon gençlerin toplum içerisindeki tavır ve davranışlarında belirleyici bir rol oynayarak olumsuz yönde etkili olmaya başlamıştır” önermesine katılım düzeyleri bakımından genç yaş grubunda bulunan insanlar bu önermeye 2,11 ortalamayla katılmama düzeyinde görüş belirtirlerken, orta yaş üstü diye tabir ettiğimiz 46-60 yaşları arasında bulunanlar televizyonun gençlerin top-

lum içerisindeki davranışlarında belirleyici rol oynadığını ve gençleri olumsuz yönde etkilemeye başladığını 4,40 ortalama puanla, tamamen katılım düzeyinde belirtmektedirler (Tablo 6). Yine diğer önermede “Televizyon gençlerin aile içerisinde büyüklerine karşı olan tavır ve davranışlarında olumsuz etkilere neden olmaktadır” önermesine genç yaş gurubunda bulunan insanların katılım oranları, orta yaş üstü grupta bulunan insanlarınkine oranla oldukça düşük bulunmaktadır (16-25: $\bar{x}=2,11$, 46-60: $\bar{x}=4,5$ Tablo 6). Başka bir önermede “Bana göre artık yerel kültür yok fakat evrensel kültür vardır” önermesine 46-60 yaşları arasında bulunanlar katılmaz iken, 16-25 yaşları arasında bulunanlar tamamen katılmaktadır. (16-25: $\bar{x}=4,34$, 46-60: $\bar{x}=2,59$). Diğer önermeye göre de gençler Türkiye’nin Batı kültürel yapısı ve değerlerine ayak uydurması gerektiğini düşünmektedir. Örnek kitlede bulunan orta yaş üstü grubun bu görüşe yaklaşımı ise kararsız biçiminde tezahür etmiştir (16-25: $\bar{x}=4,02$, 46-60: $\bar{x}=2,63$ Tablo 8). Önermelere verilen puanlardaki farklılıklar gençler iler orta yaş üstü insanlar arasındaki fikir ve bakış açısı farklılıklarını göstermektedir. Bu fikir ve bakış açısı farklılıkları elbette anne baba ile çocuğu arasında bir iletişimsizlik veya bir anlayış farkı doğuracak ve bu kuşak çatışmasına dönüşecektir.

Televizyonlarda yayınlanan evlilik, magazin vb. programların en çok kadınlar tarafından izlendiği çalışmamızda ortaya çıkmıştır. Bu tip programlar ana hatlarıyla kültürümüzün temeli olan aile yapısını olumsuz yönde etkilemektedir. Özellikle ev kadınlarının günlük ortalama 7,17 saat televizyon seyretmeleri (Tablo 3), ev kadınlarının televizyondan etkilenme düzeyini bize göstermekte ve toplumun çekirdek kurumu olan ailenin nasıl bir tehdit altında bulunduğunu gözler önüne sermektedir. Araştırma verilerine göre bayanlar televizyonda sadece magazin, kadın programları ve yerli dizi ve filmleri seyretmektedirler (Tablo 4). Belgeseller veya sosyal içerikli, bilgilendirici programlar bayanlar tarafından seyredilmemektedir. Diğer taraftan kadınlar magazin programlarının toplumdaki tabuları yıkararak ahlaki değerlerde tahribata yol açtığını düşünmemektedirler (Tablo 5). Üstelik televizyonda evlilikle ilgili yarışma programlarının olmasını faydalı bulmaktadırlar (Tablo 6). Ayrıca herhangi bir yarışma programına katıldıkları takdirde yarışmanın tüm gereklerini yapabileceklerini de düşünmektedirler (Tablo 6). Kadınların bu konulardaki tutum ve görüşleri televizyonun kültürümüze yaptığı tahribatı gözler önüne sermesi bakımından manidardır.

Netice itibarı ile genel anlamda televizyon araştırma bulguları ışığında toplumda kültürel yozlaşmaya neden olmaktadır. Fakat televizyonun, kültürel yozlaşmanın tek sorumlusu olarak gösterilmesi de doğru değildir. Çok çeşitli etmenler kültürde yozlaşmaya neden olmaktadır. Televizyon bu etmenlerden sadece biridir.

Televizyonlar netice itibarı ile kişi ve kurumların planladığı doğrultuda yayınlar yapmaktadır. Bu bakımdan televizyonun kültürel yapıya olan zararlı etkileri minimum düzeye çekilebilir. Televizyonun olumsuz etkileri, yetkili merciler tarafından, televizyon yayınlarının Türk kültür dokusuna uygunluğunun denetlenmesiyle, daha fazla izlenme kaygısıyla televizyon programlarının kalitelerinin düşürülmesinin engellenmesiyle, televizyonun bir eğlence aracı olarak kullanılmasının yanında bir eğitim ve sosyalleştirme aracı olarak kullanılmasının sağlanmasıyla ve medya bağımsızlığının sınırlarının milli, dini ve kültürel değerleri aşmayacak ölçüde ciddi bir şekilde düzenlenmesiyle büyük oranda önlenebilir.

Kaynakça

- Arsev, Bektaş. (1996). *Kamuoyu, İletişim ve Demokrasi*, Ankara: Bağlam Yayıncılık.
- Avcı, Nabi. (1990). *Kitle Kültürü Enformatik Cehalet*, Ankara: Rehber Yayınları.
- Bilgin, Vecdi. (1997). *Sosyal Çözülme ve Din*, Samsun: Etüt Yayınları.
- Bilgiseven, Amiran Kurtkan. (1985). *Din Sosyolojisi*, İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Bilgiseven, Amiran Kurtkan. (1992). *Eğitim Sosyolojisi*, İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Bilgiseven, Amiran Kurtkan. (1995). *Genel Sosyoloji*, İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Cerici, Sedat. (1996). *Televizyonun Sosyolojik Boyutu*, İstanbul: Şüle Yayınları.
- Dönmezer, Sulhi. (1992). *Sosyoloji*, İstanbul: Filiz kitabevi.
- Erkal, Mustafa. (1993). *Sosyoloji (Toplumbilim)*, İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Eröz, Mehmet. (1997). *Türk Kültürü Araştırmaları*, İstanbul: Kutluğ Yayınları.
- Gökalp, Ziya. (1987). *Türkçülüğün Esasları*, İstanbul: Toker Yayınları.
- Groombridge, Brian. (1976). *Televizyon ve Toplum*, çev. Ayseli Usluata, İstanbul: İstanbul Reklam Yayınları.
- Haviland, William. (2002). *Kültürel Antropoloji*, çev. Hüsamettin İnanç, İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Kafesoğlu, İbrahim. (1965). "Türk Kültürünün Özellikleri" *Türk Kültürü Dergisi*, Sayı 25, ss. 181-185.
- Kaya, Kamil. (1998). *Sosyolojik Açıdan Türkiye'de Din-Devlet İlişkileri ve Diyanet İşleri Başkanlığı*, İstanbul: Emre Matbaası.
- Kızılçelik, Sezgin. (1992). *Sosyoloji Teorileri 2*, Konya: Kuzucular Ofset.
- Kongar, Emre. (1995). *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Levi-Strauss, Claude. (1974). *Structural Anthropology*, Trans. by Claine Jacobson and Brooke Schoepf, New York: Basic Books Press.
- McQuail, Denis. (1983). *Kitle İletişim Araçlarının Etkileri*, çev. Korkmaz

- Alemdar, Kitle İletişiminde Temel Yaklaşımlar, Ankara: Savaş Yayınları.
- Meder, Mehmet. (1991). *Bir Eğitim Vasıtası Olarak Televizyonun Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Nirun, Nihat. (1994). *Sistematik Sosyoloji Açısından Aile ve Kültür*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Sayı: 173.
- Orçan, Mustafa. (2004). *Osmanlı'dan Günümüze Modern Türk Tüketim Kültürü*, Ankara: Kadim Yayınları.
- Parsons, Talcott. (1951). *The Social System*, London: Routledge & Francis e-Library -2005.
- Postman, Nell. (1994). *Televizyon Öldüren Eğlence*, çev. Osman Akınbay, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Swingewood, Alan. (1996). *Kitle Kültürü Efsanesi*, çev. Aykut Kansu, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Şenyapılı, Önder. (1981). *Toplum ve İletişim*, Ankara: Turan Kitabevi.
- Tezcan, Mahmut (1984). *Sosyal ve Kültürel Değişme*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No. 129.
- Tezcan, Mahmut. (1995). *Toplumsal Değişme*, Ankara: Feryal Matbaası.
- Tural, Sadık. (1992). *Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler*, Ankara: Ecdat Yayınları.
- Turhan, Mümtaz. (1997). *Kültür Değişmeleri*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (1992). *Türkçe Sözlük*, Cilt 2, İstanbul.
- Yengin, Hülya. (1994). *Ekranın Büyüsü*, İstanbul: Der Yayınları.